

PŘÍSLOVÍ – MOUDROST PRO ŽIVOT

BIBLICKÉ ÚKOLY 2000

4. ČTVRTLETÍ

Biblické úkoly - 4. čtvrtletí 2000

Autor: Virginie Davidsonová, Ernest H. J. Steed

Překlad: Pavel Fürst

Technická redakce: Stanislav Staněk

Vydal: Advent-Orion s. r. o. pro oddělení sobotní školy Česko-Slovenské unie
Církve adventistů sedmého dne, Zálesí 50, 142 00 Praha 4 - Lhotka

ISBN 80-7172-444-0

ISSN 0409-3208

ÚVOD

Knihu Přísloví napsal z převážné části Šalomoun, syn Davida, v prvních letech svého panování nad Izraelem. „V Šalomounových příslovích jsou naznačeny zásady svatého života a vznešeného usilování, zásady, jež jsou nebeského původu a jež vedou ke zbožnosti. Zásady, jimiž se má řídit každý čin v životě. Rozšíření těchto zásad a uznání Boha za toho, jemuž jedinému patří všechna chvála a čest, způsobilo, že raná vláda Šalomounova se stala dobou mravního povznesení i hmotného blahobytu.“ (PK 32-34)

Autorství posledních dvou kapitol se přisuzuje Agúrovi a Lemuelovi. Někteří vědci jsou přesvědčeni, že uvedená jména se vztahují k Šalomounovi, jiní zase tvrdí, že se jedná o autory neznámé.

Z 1 Kr 5,12 se dozvídáme, že Šalomoun vyslovil na tři tisíce přísloví. Zprávy o jeho slávě se rychle šířily. Celý svět obdivoval moudrost, kterou byl obdařený. „Celá země vyhledávala Šalomouna, aby slyšela jeho moudrost, kterou mu Bůh vložil do srdce.“ (1 Kr 10,24)

Přísloví nám chtějí říct, že udržet si čisté srdce, a tedy i jednání, můžeme jen tehdy, máme-li živý vztah s Bohem. Poznání Boha skrze našeho Krále a Spasitele Ježíše Krista působí na všechny oblasti našeho života. Skutečné náboženství dodává sílu k morální a etické bezúhonnosti. Přísloví - to je kniha praktického náboženství. Je příručkou, která nás uschopňuje k moudrému jednání. Vede nás k přemýšlení nad tím, co děláme a proč to děláme. Poznání

a víra nás učí být vnímavějšími a citlivějšími.

Protože kniha Přísloví není sestavena tematicky a různé okruhy se vícekrát opakují, budeme ji studovat postupně.

Hlavním cílem vzdělávání a výchovy člověka je jeho vykoupení, tzn. vštípení Božího charakteru těm, kteří jsou ochotni jej přijmout, aby jejich myšlenky, slova i činy věrně představovaly Boha. Přísloví a poučení slouží k tomu, abychom si uvědomili své potřeby, aby nás vedly ke Zdroji moudrosti, síly a spasení a aby nám poskytly praktické rady do každé oblasti našeho života. Proto ten název PŘÍSLOVÍ – MOUDROST PRO ŽIVOT.

ČEMU DÁVÁŠ PŘEDNOST?

Základní verš

„Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem a poznat Svatého je rozumnost.“ Př 9,10

Učením moudřejší

Smyslem studia je nabytí moudrosti. Co je však moudrost? Často si myslíme, že bez vzdělání nemůžeme být v dnešním světě úspěšní. Jsme natolik vtaženi do honby za pomíjitelnými úspěchy, že zapomínáme na význam a cíl skutečného vzdělání. Proto se vzdělání stalo horečnatým zápasem za dosažení akademického postavení, jehož jediným a konečným cílem je finanční zabezpečení.

„Pravé vzdělání znamená víc, než jen prohlubování vědomostí v určitém vědním oboru, a víc, než jen přípravu pro pozemský život. Týká se celého člověka po celou dobu jeho existence.“ (Vych 13)

William Cowper řekl, že „být vzdělaný ještě neznamená být moudrý“. Pokud nás studium nevede ke Zdroji všeliké moudrosti a spravedlnosti, pokud v nás není jeho mocí obnovený jeho obraz, pokud se náš pohled neupírá k věčnosti a pokud svůj život nepodřídíme získaným vědomostem a nabytým schopnostem, nedosáhli jsme skutečného vzdělání, natož moudrosti.

Studium úkolu pro tento týden nám nabízí odpovědi na následující otázky: Co je moudrost a co spravedlnost? Proč jsme Bohem vyzýváni, abychom je hledali?

Týden ve zkratce

1. Co je moudrost
2. Cena moudrosti
3. Jak získat moudrost
4. Co je spravedlnost
5. Spravedlnost a moudrost

CO JE MOUDROST

Jakou hodnotu má Boží moudrost? To je téma knihy Přísloví. Šalomoun připomíná, že moudrost ovlivňuje každou oblast našeho života. Spojuje svatost s každodenními povinnostmi. Být moudrý znamená myslet a jednat tak, jak by v dané situaci myslel a jednal Bůh.

1. Co jsou přísloví? Proč je Šalomoun napsal? Př 1,1-6

Definice: Hebrejský výraz překládaný jako *přísloví* znamená rovněž *podobenství, příklad*. Obvykle se jedná o krátký a výstižný výrok, který obsahuje praktické poučení – jednu myšlenku, která je vyjádřená například pomocí přirovnání nebo protikladu (např. Př 10,20). Většina přísloví je v Bibli napsána na dvou, třech řádcích.

2. Co je moudrost? Př 1,7

Knihy Přísloví tvrdí, že bez „bázně před Hospodinem“ neexistuje skutečná moudrost (Př 1,7; 9,10). Mít bázeň před Hospodinem neznamená mít z něj strach, bát se ho, ale mít k němu úctu a respekt (Ex 20,20). Počínat si moudře v každé situaci pramení ze srdce spojeného s Bohem. Tak odráží pokorný člověk jeho charakter.

V určitém období si lidé nejvíce cenili filozofických vědomostí. Dnes si zase mnozí myslí, že vědecké poznatky mají větší hodnotu než poznání filozofické či náboženské. Bůh nás však zve k nabytí jiného druhu vzdělání – poznávat svatost ze zkušeností.

Prožíváme-li Kristovu zachraňující milost v praktickém životě, brány Božího města se nám otevírají.

3. Co pro tebe má větší hodnotu – vzdělání uznávané světem nebo osobní spojení s Kristem?

CENA MOUDROSTI

1. Jakou hodnotu přisuzují moudrosti následující verše? Př 4,5-7

Nic se nemůže rovnat životu, který je „s Kristem skrytý v Bohu“ (Ko 3, 3). Opustíme-li starý, hříšný způsob života a dovolíme-li, aby Kristus ovládal naši mysl, tělo, city, pohnutky a plány, staneme se z pohledu morálního i etického moudřími (Ko 3,5-10).

2. Z čeho se mohou radovat ti, kteří získali skutečnou moudrost? Př 4, 8-13

„Rozvaha bude bdít nad tebou.“ „Láska k pravdě nutí zvažovat, co je dobré, a co zlé. Člověk se tak může vyhnout zlu. Daniel zvažoval hodnoty a rozhodl se, že se v žádném případě neposkvrní požitím pokrmů, které byly obětovány modlám. Taková předběžná úvaha je zbraní v čase pokušení a ochranou před pádem při neočekávaném nátlaku (Da 1,8).“ (3 BC 953)

3. Snažíš se získat moudrost, která má božský původ, nebo se honíš za moudrostí uznávanou světem? Jak bys definoval rozdíl mezi oběma moudrostmi?

JAK ZÍSKAT MOUDROST

1. Jak můžeme moudrost získat? Př 2,1-6; Jk 1,5

Ježíšovo podobenství o pokladu skrytém v poli je názorným vysvětlením hodnoty nebeského pokladu, jako i úsilí k jeho získání (Mt 13,44). Duchovní moudrost je součástí tohoto pokladu. I když je Božím darem, dostává se pouze tomu, kdo ho upřímně hledá.

„Ježíš jde ode dveří ke dveřím. Zastaví se před chrámem srdce a říká: ‘Stojím u dveří a klepu.’

Jako nebeský obchodník otevírá své poklady a volá: ‘Kup si ode mne zlato, které je přetavené ohněm, abys byl bohatý, a bílé roucho, aby ses přioděl a nebyla vidět tvá nahota. Kup si mast na oči, abys prozřel.’ Zlato, které nabízí, je vzácnější než zlato z Ofiru. Je to víra a láska. Bílé roucho je roucho jeho spravedlnosti a mast je jeho milost, která otevře oči člověku, který je duchovně slepý, aby dokázal rozeznat působení Božího Ducha od ducha zla.“ (7BC 965.966)

Koupit znamená víc, než pouhou touhu po něčem nebo uznání potřeby. Použité výrazy připomínají smlouvu.

Bůh dal Šalomounovi moudrost, která přesahovala moudrost celého východu i všechnu moudrost Egypta (1 Kr 5,10). Moudrost, která je dána shůry, je především čistá, mírumilovná, skromná, poslušná, plná milosrdenství a dobrého ovoce, nestranná a bez pokrytectví (Jk 3,17).

2. Čas – to jsou peníze a život. Každý z nás věnuje svůj čas na získání nějakého pokladu. Který poklad je pro tebe nejcennější? Co je pro tebe každý den to nejdůležitější? Co má vliv na tvé rozhodování?

CO JE SPRAVEDLNOST

1. Jak se můžeme stát spravedlivými? Př 2,7-10

Bible od sebe neodděluje spravedlnost věřícího a Kristovo přebývání v srdci. Zdrojem spravedlnosti je smluvní vztah s Bohem, na jehož základě v nás přebývá Duch Boží (Ř 8,9.10; 10,6-10). Spravedlivě smýšlet a jednat může pouze ten, kdo s Kristem uzavřel přátelský vztah.

„Nemáme se tedy čím chlubit. Nemáme žádný důvod pro sebepovyšování. Jediným základem naší naděje je Kristova spravedlnost, která je nám připočtená, a spravedlnost, kterou Duch svatý působí v nás a skrze nás.“ (CK 63)

2. Které činnosti dává do protikladu text v Př 21,3? Jaký vztah má Bůh ke každé z nich? Srovnej s Iz 1,10-18

Není-li tělesné smýšlení umrtveno, nemůže být řeč o spasení (Ř 8,6). Bez pokory v srdci je jakákoliv oběť pouhou formou zbožnosti. Bůh odmítá všechny obřady a činy, které člověk vykoná bez jeho spravedlnosti. Jen on dává srdci pokoj a spravedlnost.

Ježíš se stal člověkem, aby představil Boha a jeho vůli. Pán řekl: „Přicházím... abych splnil, Bože, tvoji vůli“ (Žd 10,7; Ž 40,8.9).

Nepřišel jen kvůli tomu, aby ukázal na dokonalý soulad a poslušnost. Jeho život zjevoval to, co bylo v jeho srdci. To samé mohou zažít všichni, kteří jsou ochotni jej přijmout (Ez 36,26; Žd 8,10).

3. Na kterou spravedlnost se více spoléháš – na svoji vlastní, nebo na Kristovu?

SPRAVEDLNOST A MOUDROST

1. Vysvětlí vztah mezi spravedlností a moudrostí. Př 2,1-6.9

Podle knihy Přísloví ještě nemusí být moudřími ti, o kterých se tvrdí, že jsou moudří. Podle starozákonní smlouvy bývají za moudré rovněž označováni ti, kteří:

1. provozují magii (Ex 7,11; Iz 47,9.10)
2. jsou obzvláště šikovní a zruční (Ex 36,8; 2 Pa 2,12)
3. jsou vychytralí až lstiví (2 S 14,2)
4. dokážou být opatrní v nebezpečných životních situacích (Př 6,6; 14, 24)
5. mají vzdělání a výchovu (1 Kr 5,9)
6. si nechají poradit (Př 3,1; 8,33)

Moudrost, o které píše kniha Přísloví, je však spravedlnost, která vychází ze smluvního vztahu s Bohem. Naše myšlení je moudré a spravedlivé pouze tehdy, pokud je ovládá Bůh mocí Ducha svatého.

Podle knihy Přísloví jedná spravedlivý člověk moudře v mnohých oblastech. Neznamená to však, že v Božích očích budeme spravedliví, když si budeme moudře počínat. Spíše nám chce autor říci, že jakmile se rozhodneme poznávat našeho Pána, naše myšlenky, slova a činy budou moudré, protože Kristus se stal naší spravedlností a moudrostí (1 Ko 1, 30).

Lidská moudrost je spojená nejen s dobrem, ale i se zlem. Chce být moudrá za všech okolností, jenže neuznává absolutní moudrost Boží.

Boží moudrost, oproti lidské moudrosti, spočívá v rozeznání dobra od zla a schopnosti zvolit dobro. Rozhodnout se pro dobro a konat dobro je možné pouze díky životu, smrti a zmrtvýchvstání našeho Pána.

Lidstvo ztratilo přístup k Boží moudrosti u stromu poznání dobrého a zlého. Každý chce být moudrým. Kdo však pochopí, co moudrost doopravdy je? Podle knihy Přísloví zjevuje Bůh svoji moudrost jako odpověď na hledání člověka.

Zvláštní je, že všechna náboženská pojednání – s výjimkou Bible – učí, že základem moudrosti je rovnováha mezi dobrem a zlem. Kniha Přísloví nám naopak vysvětluje moudrost jako soustředění se na Boha. Každé přísloví zdůrazňuje kontrast mezi cestou Boží a cestou světa. Poselstvím Přísloví je vskutku dobrá zpráva o tom, že s Boží pomocí můžeme žít v souladu s Bohem, protože „...chrání stezky práva a střeží cestu svých věrných“ (Př 2,8).

2. Uznáváš Boha za zdroj veškeré moudrosti?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize *Výchova* si přečti kapitolu *Zdroj a cíl pravého vzdělání*. (str. 13-19)

„Poznání Boha je základem každého pravého vzdělávání a každé skutečné služby... Toto poznání je nevyhnutelnou přípravou pro život časný i věčný.“ (MH 409)

„Bázeň před Hospodinem je základem každého pokroku, je počátkem moudrosti. Váš nebeský Otec si ji zasluhuje, protože vás ze své prozřetelnosti hojně obdarovává, aniž by si za to cokoli nárokoval... Protože jste byli vykoupeni drahou krví Božího Syna, Bůh chce, aby dary vám svěřené byly správně využívány. Božími dary jsou i vaše intelektuální a morální schopnosti a vlastnosti, které máte zdokonalovat. Nesmí zakrňt vaší nečinností, nesmí zůstat nevyužity. Záleží na vás, zda svěřené úkoly budete věrně a zodpovědně plnit a zda své úsilí upnete správným směrem.“ (FCHE 85.86)

Diskusní otázky

- 1. Proč je moudrost důležitá a proč ji máme hledat? Proč neexistuje lehčí způsob jejího nalezení? Nebo existuje?**
- 2. Proč lidé neprojevují patřičný zájem o Boží moudrost? Proč je pro lidi tak těžké ctít a respektovat Boha?**
- 3. Jak můžeme nevěřícímu příteli dokázat, že Boží moudrost je vzácnější než veškerá moudrost tohoto světa?**

Shrnutí

Obsah celého úkolu shrňte do několika vět s pomocí otázek, které byly položeny v úvodu: Co je moudrost a co spravedlnost? Proč nás Bůh vyzývá, abychom je usilovně hledali?

HVĚZDA, KTERÁ VEDE POKORNÉHO

Základní verš

„Důvěřuj Hospodinu celým srdcem, na svoji rozumnost nespolehej. Poznávej ho na všech svých cestách, on sám napřímí tvé stezky.“ Př 3, 5.6

Co je důvěra a proč je tak důležitá?

Víra – ruka, která se drží Boha, je víc než přesvědčení. Je to důvěra, tedy ochota svěřit se do péče toho, komu důvěřujeme. Slovník definuje důvěru jako jistotu o charakteru, schopnostech, síle a pravdě někoho nebo něčeho. Důvěřovat znamená někomu věřit, být na něm závislý, svěřit se do jeho péče a naprosto spoléhat na jeho čestnost.

Jediný, komu můžeme bezvýhradně důvěřovat, je Ježíš. Je jako zářící hvězda uprostřed jasné noci, která pomáhá poutníkovi jít správným směrem, která jej naplňuje pokojem.

Týden ve zkratce

1. Co je, a co není důvěra
2. Komu důvěřovat I
3. Komu důvěřovat II
4. Hvězda, která vede pokorného I
5. Hvězda, která vede pokorného II

CO JE, A CO NENÍ DŮVĚRA

1. Jak začít důvěřovat? Př 22,17-19

Sami od sebe nemůžeme začít věřit ani důvěřovat. Důvěřovat Bohu je Boží dar, který nás vede k tomu, abychom poznali svoji slabost a podřídili se jeho moci. Bůh nás však k důvěře jemu nemůže přinutit, pokud chceme pochybovat. Skutečná důvěra je založená na důvěrném poznání toho, komu důvěřujeme. Protože jsme poznali a zažili Boží lásku i moc, důvěřujeme mu. Ochota důvěřovat Bohu nás uschopní důvěřovat lidem, o jejichž důvěryhodnosti jsme se přesvědčili.

„Bůh sice poskytuje dostatek důkazů pro věření, neodstraní však nikdy všechno, co by mohlo omluvit nevíru. Kdo v něm hledá oporu pro své pochyby, určitě ji najde. Tomu, kdo se vzpírá přijmout slovo Boží a být ho poslušen, dokud nebudou odstraněny všechny námitky, se světla nikdy nedostane.

Nevíra v Boha je přirozeným chováním nepřerozeného srdce, které je vůči Bohu nepřátelské. Víru vštěpuje Duch svatý a daří se jí tam, kde se o ni pečuje. Nikdo se nemůže stát silným ve víře bez vytrvalého úsilí. Nevěra sílí, je-li povzbuzována; a když lidé pochybují a kritizují, místo aby se zabývali důkazy, které Bůh dal k upevnění jejich víry, jsou ve svých pochybnostech stále více utvrzováni.“ (VLB 527)

2. Jak můžeme, podle následujících textů, posilovat důvěru?

Př 29,25 _____

Př 30,5 _____

Jk 1,2-8 _____

3. Představ si, že máš přítele, kterému zemřelo dítě při autonehodě nebo následkem nevyléčitelné choroby. Jak bys mu pomohl důvěřovat Bohu?

KOMU DŮVĚŘOVAT I

Někteří lidé nemají s vírou vůbec žádné problémy – uvěří čemukoliv. Důvěra však ztrácí svoji hodnotu, pokud důvěřujeme tomu, kdo není důvěryhodný.

1. Na co nás upozorňuje Šalomoun? Př 28,26

Sebedůvěra v otázce spasení a vítězství nad hříchem je jistou cestou do záhuby (J 15,5; Jr 10,23; 2 K 3,5).

„Představitelé židovského národa byli zatvrzelí a soběstační. Náboženský život národa se stal přetvářkou... Když jim Kristus osobně poukázal na principy zákona (Mt 22,34-40), odmítli jej.“

2. Jakým lidem nemůžeme důvěřovat? Proč nás na to Písmo upozorňuje? Př 2,11-15

Písmo nás vyzývá: „Když jste nyní přijali pravdu a tak očistili své duše k nepředstírané bratrské lásce, z upřímného srdce vytrvale se navzájem milujte“ (1 Pt 1,22). K takové lásce náleží určitá míra důvěry. Důvěřujeme těm, kteří důvěřují Pánu – aspoň v některých věcech. V něčem důvěřujeme i nevěřícím přátelům. Bylo by však osudnou chybou důvěřovat křesťanům v tom, že nás uchrání před pádem do hříchu. Mohou nám pomoci, ale skutečně nás může vysvobodit jedině Kristus.

Mnozí „si ještě nezvykli uvažovat bez předsudků a na modlitbě o otázkách a věcech, které jsou nové. Čekají na názor jiných... Pokud uvedenou chybu nenapraví, budou neustále zmítání svou nestálostí a přijdou tak o věčný život.“ (2T 129-130)

3. Jak nás může Bůh ochránit před tím, abychom se v otázce spasení nespolehali sami na sebe?

KOMU DŮVĚŘOVAT II

Často si myslíme, že jedinou jistotou našeho života je materiální zajištění. Písmo nám však říká, že naší jedinou zárukou a jistotou je Pán. Proto si musíme uvědomovat, že jsme na něm zcela závislí. Jakou cenu má důvěra v Boha, poznají věřící až v době, kdy si nebudou moci nic koupit ani prodat (Zj 13,17). Předcházející zkušenosti s Pánem jim pomohou povznést se nad utrpení a pronásledování.

1. Vyjmenuj, co je hodno naší důvěry, a vysvětli proč.

Př 3,31.32 _____

Př 10,18 _____

Př 11,4 _____

Př 31,30 _____

2. Které mimořádné dary dostávají ti, kteří důvěřují Pánu? Př 8,17.18

Bůh nás vyzývá, abychom mu důvěřovali a přijali jeho spravedlnost. Dobrota, láska, milosrdenství a moudrost vyzařují ze životů těch, kteří se neustále a ve všem spoléhají na svého Pána. Satanovou léčkou, kterou chce zničit Boží lid, je soběstačnost a sebedůvěra v duchovním životě. Jeho taktika spočívá v tom, abychom se začali spoléhat pouze na své dobré snahy a abychom byli hrdí na svou dobrotivost. Pokud se mu to podařilo, stali jsme se jeho oběťmi.

3. Jak bys mohl být nápomocen člověku, který věří více sobě než Bohu?

HVĚZDA, KTERÁ VEDE POKORNÉHO I

1. Proč si Bůh přeje, abychom mu důvěřovali? Př 3,5,6

„Jestliže jste se odevzdali Bohu a jeho dílu, nemusíte přehánět starost o zítřek... Chceme-li však záležitosti svého života vzít pouze do vlastních rukou a chceme-li se spoléhat pouze na vlastní moudrost, děláme něco, co nám Bůh nenařídil. Naložili jsme si na svá záda břemeno a snažíme se je unést bez jeho pomoci. Přebíráme na sebe zodpovědnost, která patří Bohu. Tím chceme zaujmout jeho místo. V takovém případě nás čekají starosti a strach z různých nebezpečí a ztrát. Pokud však věříme, že milující Bůh chce jen naše dobro, potom se budoucnosti přestaneme bát. V tom případě musíme důvěřovat Bohu tak, jako dítě důvěřuje svým milujícím rodičům. Jakmile se naše vůle ztotožní s vůlí Boží, naše obavy a starosti se rozplynou.“ (MB 100-101)

2. O jakém principu píše apoštol Pavel v 2 K 12,10?

Pavel se netěšil z problémů a bolesti. Radoval se však z toho, že mohl mít podíl na Kristově utrpení. Ve zkouškách a bolestech si daleko více uvědomoval svoji závislost na Ježíši. Poté, co jej třikrát prosil, aby mu odstranil osten z těla, dostal ujištění, že jeho milost je dostačující a že “v slabosti se projeví má síla,“ (2 K 12,7-9). Pavel odpověděl asi takto: „Jsem ochotný uznat svoji slabost, abych mohl získat Kristovu moc. Pochopil jsem, že ve zkouškách a pronásledováních se učím daleko více spoléhat na Zdroj své síly.“

3. Co prožíváš, když důvěřuješ Bohu?

HVĚZDA, KTERÁ VEDE POKORNÉHO II

Jsme velmi krátkozrací. Nevidíme dopředu, a proto často prosíme za věci, které nám mohou daleko více uškodit než prospět. Je nádherné vědět, že Bůh nám odepře, zač jsme prosili, a dá nám naopak to, co je pro nás nejlepší. Skutečnost, že Bůh neodpovídá na naše modlitby okamžitě, by neměla vést k oslabení naší víry. On nejlépe ví, kde bychom měli pracovat, s kým bychom se měli přátelit a co nás nejlépe připraví pro život ve věčnosti. Proto mu důvěřujeme!

1. Jaké požehnání získáme, když uvěříme Božímu vedení? Př 16,9; Ž 32,8

Samozřejmě, je zde jedna podmínka – odevzdat se Ježíši a s jeho pomocí žít podle Boží vůle. Text v Př 16,8 nám říká: „Lepší je maličko se spravedlností než mnoho výtěžků s bezprávím.“

2. Přemýšlej nad vlastními zkušenostmi, kdy tě Bůh vedl zcela jinak, než jsi sám chtěl. Proč byla jeho cesta lepší než ta, kterou sis naplánoval?

DOPORUČENÉ STUDIUM

Z knihy *Cesta ke Kristu* si přečti kapitolu *Radost v Pánu* (str. 121-124).

„Kdybychom více mluvili o své víře a více se radovali z požehnání, která dostáváme díky Boží lásce a milosrdenství, naše víra i radost by byly ještě větší. Nedokážeme si ani představit, jaké požehnání plyne z vědomí Boží dobroty a lásky.“ (SDG 122)

„Ježíš v žádném případě nezhodnocuje naši snahu, ale učí, že jemu patří první i poslední místo ve všem. Nemáme se pouštět do žádného podnikání, nemáme vyhledávat zábavy nebo sledovat takové cíle, které by bránily rozvoji Boží spravedlnosti v našem životě a v našem charakteru.“ (MB 102)

Diskusní otázky

- 1. Přemýšlejte a diskutujte o věcech, které nám brání v tom, abychom Bohu plně důvěřovali. Jak se těmto vlivům můžeme ubránit?**
- 2. Které novozákonní příběhy můžeme použít k podpoře textu v Př 11,4.28? Proč je pro mnohé bohaté těžké vejít do Božího království?**
- 3. Co uděláme proto, abychom Bohu důvěřovali daleko více v konkrétních situacích každodenního života?**

Shrnutí

V tomto úkolu jsme hledali odpovědi na následující otázky: Co je důvěra? Komu můžeme důvěřovat?

Pyšné srdce nedokáže důvěřovat Bohu, který jediný může vyřešit naše osobní i společenské problémy. Budeme-li jej prosit a podřídíme-li se jeho vůli, dá nám v hojnosti své požehnání.

KDO JSEM A ZA KOHO SE POVAŽUJI

Základní verš

„Výborné jméno je nad hojně bohatství, lepší než stříbro a zlato je přízeň.“ Př 22,1

Vztah mezi pověstí a charakterem

Všichni si uvědomujeme, že mít *dobré jméno* je dnes vzácné. Co to ale je dobré jméno? Můžeme dobré jméno ztotožnit s dobrým charakterem? Pošpiní-li někdo naše dobré jméno, zničí tím současně i náš charakter? Co se můžeme naučit o vztahu mezi charakterem a pověstí z dřívějších zkušeností? Jak nám to pomůže pochopit Boží účast ve velkém sporu? Pomáhá nám to lépe chápat krize v našich životech?

Na uvedené otázky budeme hledat odpovědi ve Slově Božím, především pak v knize Přísloví. Při studiu nezapomeňme, že konat dobro je důležitější, než snaha udržet si dobrou pověst.

Týden ve zkratce

1. Pýcha předchází pád
2. Skutečná dobrotivost
3. Hodnota dobrého jména I
4. Hodnota dobrého jména II
5. Hodnota dobrého jména III

PÝCHA PŘEDCHÁZÍ PÁD

Hodně se mluví o zdravém sebevědomí. Na důkaz, že máme milovat sami sebe, citují mnozí křesťanští autoři Ježíšova slova: „... miluj svého bližního jako sám sebe“ (Mt 19,19). Je pravdou, že mají-li lidé zdravé sebevědomí, dokážou spíš milovat druhé. Někteří autoři se však domnívají, že na to, aby člověk byl úspěšný, musí mít i určitou dávku hrdosti. Jiní zase chápou sebevědomí jako pokorné uznání vlastní hodnoty, a to i přesto, že si uvědomují vlastní slabost.

1. Jak se projevilo sebevědomí u Lucifera? Iz 14,12-14; Ez 28,11-19

Jestliže pocit vlastní hodnoty zastíní lásku a úctu k Bohu, začíná člověk uctívat sám sebe. Vědomí závislosti na Stvořiteli nám pomáhá žít v harmonickém vztahu s jinými stvořenými bytostmi. Luciferovo sebevědomí se stalo zlou sebeláskou.

2. Co nám o pýše a jejích následcích prozrazují následující texty?

Př 11,2 _____

Př 13,10 _____

Př 15,25 _____

Př 17,19 _____

3. Co bylo ovocem pýchy v životech těchto mužů?

- Nebúkadnezar odpověděl na Danielovo poselství pozitivně (Da 2,47). Později však na jediného pravého Boha zapomněl. Za úspěchy, kterých dosáhl, a za blahobyt ve své říši oslavoval sám sebe.
- Herodes Agripa I., vnuk Heroda Velikého, byl obyvateli Týru a Sidonu uznán za boha (Sk 12,22). O následcích se dočteme ve Sk 12,23.
- Ježíšovi učedníci se nejednou přeli o to, kdo je z nich *největší* (L 22,24). Touha po povýšení jim bránila v duchovním růstu a znemožnila jim obstát ve zkoušce víry při ukřižování Ježíše.

4. Jaká je tvoje zkušenost s textem v Př 16,18?

SKUTEČNÁ DOBROTIVOST

1. Vysvětlí, proč je pýcha Bohu tak odporná. Př 6,16,17

„Pán Bůh sice rozlišuje závažnost hříchu a stupeň viny, tak jak je tomu i u lidí, žádný hřích však nepovažuje za malicherný, i když by se lidem jevil oproti jiným zcela nepatrný... Lidé opovrhují opilcem, dokonce jsou mu schopni říct, že jej jeho hříchy vykáží z nebe, většinou však přitom nechávají zcela bez povšimnutí pýchu, sobectví či lakotu. Uvedené hříchy jsou přitom Bohu obzvláště odporné, protože jsou opakem štědrosti jeho charakteru... Ten, kdo podlehl některému z těžkých hříchů, může mít pocit hanby, ubohosti a potřeby Kristovy milosti; pýcha si však neuvědomuje žádnou potřebu, a tím uzavírá hříšnickovo srdce před Kristem a nabídkou jeho požehnání, které přinesl lidem.“ (CK 30)

2. Co patří k projevům pýchy? Př 25,6,7; 26,12; L 18,9-14

Co je dobrotivost? Podle většiny je to něco, na základě čeho se cítíš být dobrým. Působí ti nečekanou radost. Pro někoho to znamená být laskavým a úspěšným v životě.

Jiní se domnívají, že dobrotivost je kulturním nebo společenským vyjádřením hodnot. Někdy to může být pravda. Například místní kultura určuje způsob odívání, úpravu vlasů atd. Odchylka od takové normy může znamenat, že takový člověk není ostatními považován za dobrého.

Skutečnou definici dobroty nacházíme v následujícím textu: „Hospodin je dobrotivý, přímý, proto ukazuje hříšným cestu“ (Ž 25,8). A Ježíš řekl: „Jediný je dobrý!“ (Mt 19,17) Ježíšův život je nádhernou ukázkou Boží dobrotivosti. Proto se na něj musíme zaměřit.

3. Jak jinak lidé dávají najevo svou pýchu? Př 31,30

4. Jak dáváš najevo svoji pýchu ty?

5. Jak bys mohl zlepšit své vztahy s druhými, kdyby ses díky Boží milosti naučil pokore?

HODNOTA DOBRÉHO JMÉNA I

Údajně prý kdosi řekl: „Pokud bych měl volit mezi jménem známé velké obchodní společnosti a jejím majetkem, dal bych přednost jejímu jménu. Proč? Protože bez jména hodnota majetku klesá, zatímco dobré jméno zaručuje stálý příjem a zisk.“

1. Jakou hodnotu má dobré jméno podle Šalomouna? Př 22,1

Co znamená mít dobré jméno? Hebrejská poezie je známá spíše svým paralelismem a slovními hříčkami než rýmem. V paralelismu se opakuje táž myšlenka dvakrát, ale použitím jiných slov. Porovnávání paralelních výrazů umožňuje čtenáři lépe pochopit danou tematiku. V Př 22,1 je pro *velké bohatství* paralelou *zlato a stříbro* a pro *dobré jméno* je paralelou *oblíbenost*. Šalomoun zde neměl na mysli obchodní vztahy. Chtěl ukázat na hodnotu dobrého charakteru. V biblické době znamenalo jméno daleko víc než dnes. Představovalo současně pověst a charakter. Podávalo informaci o tom, kdo jste, komu se podobáte, co jste v životě dokázali, čím byste se mohli stát (viz Gn 16,11; 17,5.15; 32,28). Ještě v dnešní době mnohá jména vypovídají o tom, čím byli naši předkové – Kovář, Pekař, Mlynář, Sklenář atd.

Židé, podobně jako jiné národy Blízkého východu té doby, přikládali jménu člověka velký význam. Jejich jména měla doslovný význam a symbolicky představovala charakter a osobnost člověka. V některých případech jméno dokonce odráželo nálady a pocity člověka, který jméno určoval... Pravděpodobně k nejoblíbenějším jménům mezi Izraelci patřila ta, která obsahovala jméno pravého Boha. Takové jméno bylo často zbožným vyznáním víry.

Tak se dozvídáme, že Joel znamená *Jahve je Bůh*, Eliáš = *Jahve je můj Bůh*, Natanael = *Bůh dal*, Izmael – *Bůh slyší*. To je také důvod, proč nás třetí přikázání (Ex 20,7) zavazuje k tomu, abychom měli Boží jméno v úctě. Používáme-li Boží jméno neuváženě, prozrazujeme tím na sebe, že ho nemilujeme, nevážíme si ho a nedůvěřujeme mu tak, jak bychom měli.

2. Proč by měla mít církve dobré jméno?

3. Proč je chování a vystupování členů církve tak důležité pro její dobré jméno?

HODNOTA DOBRÉHO JMÉNA II

Třetí přikázání „zakazuje nejen falešnou přísahu a obyčejné klení, ale zapovídá rovněž užívání Božího jména lehkovážně a bezstarostně bez zřetele na vážnost jeho významu. Boha zneuctíváme rovněž bezmyšlenkovitým vyslovováním jeho jména v běžném hovoru, odvoláváním se na něj v malichernostech a častým, nerozvážným opakováním jeho jména.“ (PP 306.307)

1. Jak ještě jinak můžeme brát Boží jméno nadarmo? Př 30,5.6; 14,31

Jakmile se člověk stane křesťanem, dostává Kristovo jméno. „Bůh nás posílá do světa jako své zástupce. Každý náš skutek má vyvyšovat Boží jméno... Nemůžete posvětit Boží jméno, ani být představiteli Boha na tomto světě, pokud svým životem nepředstavujete jeho život a charakter. To však je možné pouze tehdy, když přijmete Kristovu milost a spravedlnost... Příčina slabého vlivu křesťanství na tento svět spočívá v tom, že lidé se ke Kristovu jménu hlásí pouze slovy, ale svými životy jej zapírají.“ (MB 107,137)

„Od těch, kteří věděli, že jméno je součástí osobnosti, bylo zneuctění Božího jména obzvláště potupné. Vyslovovat jméno nějaké osobnosti znamenalo dovolávat se jeho moci.“ (1IB 983)

Nikdy nepoužíváme jako nadávku jména těch, které milujeme a kterých si vážíme. Bůh nám svým příkazem „nezneužiješ jména Hospodina“ (Ex 20, 7) chce říci, že si opravdu zaslouží naši lásku a obdiv.

Porušujeme-li toto přikázání, dáváme tím najevo, že si neuvědomujeme Boží vznešenost. Například to, co nakupujeme, prozrazuje lidem okolo nás, co je pro nás důležité. Podobně i naše slova prozrazují, zda skutečně věříme tomu, že Bůh je hoden naší chvály. Jan ve Zjevení viděl, jak „Beránek stál na hoře Sion a s ním sto čtyřicet čtyři tisíce těch, kdo mají na čele napsáno jméno jeho i jméno jeho Otce“ (Zj 14,1).

2. Vysvětli, jaký je význam toho, že vykoupení mají na svých čelech napsaná jména Boha Otce a Ježíše Krista.

HODNOTA DOBRÉHO JMÉNA III

1. Co řekl sám Bůh o své povaze? Jk 1,17; Žd 13,8

Boží charakter mluví o samotném Bohu. Poznáváme jej z jeho slov i činů. Jeho dokonalý charakter je stálý a jeho zákon, coby odraz jeho charakteru, je rovněž dokonalý. Změnit některou z jeho charakterových vlastností by znamenalo znehodnotit jej. Neudělá to Bůh a nemůže to udělat ani nikdo jiný.

Boží pověst je však něco jiného. Lucifer nabídl vesmíru obraz jeho charakteru a dal tak prostor k tomu, aby se vesmírem šířila zlá pověst o Bohu. Štván chorobnou žárlivostí hlásal, že Bůh jedná svévolně, je přísný, nespravedlivý a lže. Tvrdil, že kdyby byl on vládcem, všechno by bylo jinak.

Aby Bůh odhalil skutečnou podstatu satanova působení, musel nechat hřích dozrát natolik, aby svůj charakter mohl ukázat v protikladu k satanovu. Spor začal na nebi a pokračoval na zemi. Bůh dává každému člověku možnost svobodně se rozhodnout, čím charakter bude svým životem představovat – Boží nebo satanův. Plán spasení v sobě zahrnuje víc, než jen naše vykoupení. Bůh nás chce nejen vyhlásit za spravedlivé (odpustit nám všechny minulé hříchy), ale rovněž nás chce učinit spravedlivými – obnovit nás. Díky milosti a moci, kterou nám Ježíš vydobyl na Golgotě, můžeme prožívat jeho charakter. I kdybychom někdy, díky komukoliv, ztratili dobrou pověst, o dobrý charakter nás nikdo připravit nemůže.

2. Co bude v nebi symbolem naší zkušenosti s Kristem? Zj 2,17; 3,12

Nevěsta přijímá s radostí jméno svého ženicha a on jí dává jako svatební dar malý bílý kámen, na kterém je napsané její nové jméno jako symbol jejich zkušenosti. Všichni její nové jméno znají, nikdo však nemůže znát to vzácné intimní tajemství, ze kterého se těší se svým manželem.

Každý, kdo zvítězí, bude mít právě takový jedinečný osobní vztah s Kristem. Toto přátelství začíná už dnes – pokud k němu denně přicházíme, abychom jej lépe poznali a mohli odrazet jeho charakter.

3. Seřaď podle důležitosti. Co si o mně myslí:

___ sousedé	___ příbuzní
___ spolupracovníci	___ přátelé
___ spoluvěřící ve sboru	___ Bůh

DOPORUČENÉ STUDIUM

Přečti si Žd 11,1-34 a přemýšlej, co se z uvedených textů můžeme naučit o rozvoji křesťanova charakteru.

„Začni si vážit sám sebe, protože jsem tě koupil za cenu vlastní krve.“ (TM 520)

„Opravdová velikost se obejde bez vnější slávy.“ (TV 242)

„Slavná jména jsou jako písmena napsaná do písku, čistý charakter však zůstane navěky. Bůh vám dal rozum a zdravý úsudek, abyste mohli porozumět jeho zaslíbením. Ježíš vám rád pomůže při formování silného a vyváženého charakteru. Ti, kteří takový charakter mají, nemusí být nikdy znechuceni neúspěchy ve světských záležitostech. Jsou *světlem světa*. Satan nemůže zničit světlo, které z nich vyzařuje.“ (5T 579)

Diskusní otázky

1. Co říkají o sebevědomí člověka moderní filozofické směry? Souvisí sebeúcta s dosaženým vzděláním?
2. Co má pýcha společného s velkým sporem ve vesmíru? Jak vypadá skutečná pokora?
3. Myslíš si, že pokora je klíčem k tomu, abys měl v úctě druhé lidi?
4. Vysvětli, jakou úlohu má Duch svatý při formování charakteru. Svůj názor dolož biblickým textem.

Shrnutí

Dobré jméno je neocenitelný poklad. Díky jemu můžeme mít větší vliv. Dá se ale velmi snadno zničit pomluvami, které však nemohou ublížit našemu charakteru. Ani satan nedokázal svými pomluvami zničit dokonale čistý a nekonečně milující Boží charakter. To, jaký jsem a co jsem, je daleko důležitější než to, co si o nás myslí druzí.

DUCHOVNÍ LÉK

Základní verš

„Přimí se na své dráze odvracejí od zlého; střeží svůj život, kdo hlídá svou cestu.“ Př 16,17

Kristova moc je pramenem duchovního zdraví

Jako je spravedlnost víc, než nepáchání zla, tak i zdraví je víc, než pouhá nepřítomnost choroby. Je to stav harmonie celé bytosti.

Satan se snaží o to, aby člověk žil nestřídmým životem, aby tak postupně mohl zničit jeho mentální, morální a fyzické síly. I Ježíše pokoušel různými způsoby, ale vždy neúspěšně, protože se Ježíš vždy spoléhal na svého Otce.

Tragické je, že lidé byli vždy náchylní ke konání zla. Noe se opil, Abraham se rozhodl vzít řešení situace do vlastních rukou, David se stal obětí nemravnosti, Mojžíš projevil nevěru a Petr Krista zapřel. Křesťané v Korintu dali víc na lidi než na Krista a v Galicii zase nahradili Kristovo evangelium lidskými výmysly.

Při studiu tohoto úkolu mějme stále na paměti, že satan je již poraženým nepřítelem. Spojíme-li svou slabost s Kristovou mocí, nemůžeme se stát hříčkou v satanových rukách. Rozhodnutí je na nás, ale moc pochází od Boha.

Týden ve zkratce

1. Zdraví a střídmost
2. Posměvač
3. Nebezpečí sexuálního pokušení
4. Poklad slova
5. Jistá ochrana

ZDRAVÍ A STŘÍDMOST

Střídmost je pro život, zdraví a charakter člověka tím, čím je malta pro cihlovou zeď. Bez ní nelze budovat zdravý životní styl. Slovo střídmost označuje abstinenci a zdrženlivost. V latině je výraz střídmost odvozen od slova *tempus* (čas), což naznačuje myšlenku oddělení minulosti od budoucnosti.

Být střídmým znamená umět díky Kristově moci rozlišovat dobro od zla. Cvičit se v sebeovládání a s pomocí Ducha svatého opustit všechno zlé. Naopak, nestřídmý je ten, kdo nedokáže rozlišovat mezi dobrem a zlem. Postupně nad sebou ztratí kontrolu a přidá se na stranu zla.

1. Vynikající recept na prevenci je zaznamenán v 1 Ko 6,19.20. Jak můžeme tento recept uplatnit v oblasti našeho duchovního zdraví?

2. Co nám následující verše říkají o vztahu mezi tělem a myslí? Pŕ 17, 22; 18,14

Moderní věda zjišťuje, že spojení mezi tělem a myslí je daleko užší, než doposud předpokládala. Co ovlivňuje tělo, ovlivňuje i mysl, a naopak. Duševní síly jsou závislé na tělesném zdraví a fyzické pohodě prospívá pohoda v psychické oblasti. Duchovní zdraví souvisí s mentálním i fyzickým zdravím. Uvědomíme-li si, že rozum je jediným komunikačním prostředkem mezi člověkem a Bohem a že naše mysl je ovlivňována tělem, potom teprve pochopíme důležitost střídmosti.

„Dr. William Fry z psychiatrického oddělení zdravotní školy ve Stanforde přirovnává smích k určité formě tělesného cvičení. Při smíchu se nadechujeme a vydechujeme, zrychluje se tepová frekvence srdce, stoupá krevní tlak, rychleji dýcháme, narůstá spotřeba kyslíku a současně se zvyšuje aktivita břišních a obličejových svalů, zatímco ostatní svaly relaxují. Tvrdí se, že dvacet vteřin smíchu dokáže zdvojnásobit činnost srdce na tři až pět minut. Tento účinek je srovnatelný se třemi minutami namáhavého veslování.“ (Norman Cousins: *The Biology of Hope*, 132)

3. Co můžeš udělat pro to, aby ses mohl každý den více smát a být veselejší?

POSMĚVAČ

1. Na co jsme upozorňováni následujícími texty? Př 20,1; 23,20.21.29-35

Tyto verše nám prozrazují, že alkohol oslabuje duševní i tělesné zdraví, má neblahý vliv na společenské vztahy a duchovní život. Lidé žijí v iluzi, že alkohol jim může pomoci povznést se nad starosti všedního života do života štěstí, síly a inteligence. Žel, opak je pravdou. Jedna sklenice alkoholu zpomaluje svalovou reakci o 17 %, čas potřebný k rozhodnutí se prodlužuje o 10 %. Člověk začíná daleko více chybovat, protože jeho pozornost se snížila o 35 % a svalová koordinace o 60 %. Text v Př 31,4.5 upozorňuje lidi na vedoucích místech, že alkohol ničí jejich schopnost moudře se rozhodovat a řídit.

„Satan shromáždil padlé anděly, aby spolu vymysleli způsob, jak nejvíce uškodit lidské rodině. Padal jeden návrh za druhým, až nakonec samotný satan přišel s následujícím návrhem: Vzal plody vinné révy, pšenici a další suroviny určené Bohem za potravu a proměnil je v jed, který bude ničit tělesné, duševní i morální hodnoty člověka. Jakmile zvítězí nad jeho rozumem, bude člověk zcela pod jeho kontrolou.“ (T 12)

Některé studie se snaží dokázat, že malé množství alkoholického vína požitého současně s jídlem prospívá srdeční činnosti. Může být alkohol lékem? Podle E. G. Whiteové nikoliv. „Mnozí se stali alkoholiky díky lékařům, kteří jim takové léky předepisovali. Věděli, jaké následky požívání alkoholu přinášá, proto ponese zodpovědnost. Kdyby přemýšleli o zákoně příčiny a důsledku, uvědomili by si, že povzbuzující prostředky mají na každý tělesný orgán stejný účinek jako na celého člověka.“ (T 42)

„Alkoholismus zabil více lidí než všechny války v lidských dějinách.“ (Gen. Pershing)

„Pohled opilce je výmluvnější, než ta nejlepší kázání proti zlu alkoholu.“ (Sarah E. Saville)

„Neexistuje nic lepšího pro uchování mrtvého člověka jako whisky. Chcete-li zakonzervovat mrtvého člověka, ponořte ho do whisky; chcete-li zabít živého, nalejte whisky do něj.“ (Thomas Guthrie)

NEBEZPEČÍ SEXUÁLNÍHO POKUŠENÍ

„V knize Přísloví nacházíme nejedno varování před sexuálními vztahy, které nejsou legitimní. Hříchy sexuálního charakteru jsou považovány za smrtelně vážné. Kniha Přísloví věnuje více prostoru právě těmto výstrahám... Upozornění jsou adresována výlučně mužům. Ženy prostitutky nebo cizoložnice svádějí muže. Velmi často se jedná o vdanou ženu, která chce svést ženatého muže. Jedním z důvodů, proč zde nejsou varovány ženy před muži, je skutečnost, že společenské zvyky té doby chránily ženu, která chtěla žít ctnostným životem. Silnějším argumentem je fakt, že v tehdejší patriarchální společnosti byly všechny moudré rady adresovány pouze mužům. Rodiče by v dnešní době měli upozornit své dcery na nebezpečí, která v sobě skrývá sexuální vztah, jež není legitimní, a své syny na následky zla plynoucího z promiskuity... Nelegitimní sexuální vztahy byly považovány za nerozumné, protože mohly mít velmi nežádoucí následky. Kniha Přísloví (5,1-23) poukazuje na sobectví, které plyne z takového jednání.“ (4IB 812-814)

1. Jak se můžeme chránit před sexuálním pokušením? Př 5,3-9

V dnešním světě je sexuální volnost považována za normální projev lidské existence. Televizní programy, filmy, časopisy, noviny, divadelní představení a reklamy mají velké zisky z toho, že člověka omámí fyzickou krásou a sexuálním vzrušením. Podle Bible je sex Božím darem, který se pouze ve šťastném manželství může stát nejhlubším vyjádřením lásky. Všichni známe Ježíšův výrok, že hříchu se dopouští už ten, kdo se žádostivým pohledem podívá na osobu opačného pohlaví.

2. Jak se jako křesťan vypořádáváš se sexuálním bombardováním moderní doby? Netoleruješ podvědomě některé praktiky a postoje, které nemůžeš změnit? Podléháš jim, nebo odoláváš?

3. Co bys řekl mladému člověku, který by od tebe chtěl poradit právě v této oblasti?

POKLAD SLOVA

1. Co nás může podle následujících textů uchránit před zlem?

Př 2,10-12 _____

Př 7,1-5 _____

Př 14,16 _____

Př 16,6 _____

Naše představy, tělesné, citové a duševní podněty v nás vyvolávají touhy, které jsou často v rozporu s Boží vůlí. Sami nedokážeme odolat lákadlům, která končí duchovní smrtí. Jedinou pomocí je Bůh. Někdy je dobrý i strach. Zdravý respekt z nebezpečí nutí moudrého člověka k tomu, aby se mu vyhnul. Zvítězit nad pokušením nám však může pomoci pouze opravdové přátelství s Kristem. „A to je vítězství, které přemohlo svět, naše víra“ (1 J 5,4). V pokušení musíme prosit o Ježíšovo vítězství (viz Mt 7,7.8). On je vždy nablízku se svou pomocí. Pak jej chvalme, že vyslyšel naši prosbu (1 Te 5,18).

„Matthew Hale jednou řekl svým dětem: 'Kdybych si ráno nepřečetl část z Písma, celý den by nestál za nic.' Střežme pečlivě poklad Božího slova. Nemějme ho v knihovně, mějme ho v srdci. Důvěřujme zaslíbením, která nám dal Bůh ze své veliké milosti, a ochotně se nechme řídit jeho svatými příkázáními. Stůjme nohama pevně na zemi, ale s pohledem upřeným k nové zemi... Nebudeme-li milovat moudrost, zmocní se nás žádost. Proto Bibli nejen čtème, ale zvyknème si o přečteném vyprávět. Je to osvědčený prostředek v zápase se zlem.“ (Charles Bridges, A Modern Study in the Book of Proverbs, 82-83)

2. V mnohých překladech Bible má Žalm 119 následující nadpis: *Rozjímání nad dokonalostí Božího slova*. V 11. verši David píše: „Tvou řeč uchovávám v srdci, nechci proti tobě hřešit.“ Jak se dá Boží slovo skrýt v srdci? Jak se může stát, podle verše 105, světlem pro naše nohy?

JISTÁ OCHRANA

1. Včera jsme si řekli, že Boží slovo je bezpečnou ochranou před pokušením. Co nás ještě může ochránit před zlem?

Př 14,7 _____

Př 16,29.30 _____

Př 22,24.25 _____

Britský básník John Donne napsal, že „ani jeden člověk není ostrov“. Všichni na sebe navzájem působíme, pozitivně i negativně. Goethe, německý básník a filozof, napsal, že „jsme tvarováni a formováni věcmi, které milujeme,“ což určitě platí i ve vztahu k lidem. I když nemáme být uzavřeni před společenským životem, přesto bychom si měli vybudovat úzký okruh přátel, kteří nám budou oporou na naší životní cestě – a nikoliv překážkou (viz 2 Ko 6,14).

Nepříjemným situacím se nedá vždy vyhnout. S Pánem v srdci však můžeme obstát před jejich zhoubným vlivem.

2. Co říká Př 23,17 o stálém spojení věřících s jejich Pánem?

Pán nám dává zaslíbení, že nás vysvobodí ze satanových pokušení (1K 10,13). „Když se člověk odevzdá Kristu, bude ovládnut novou mocí... Je to nadpřirozený zásah, který do lidské povahy vnáší nadpřirozený prvek. Duše, která se odevzdala Kristu, se stává Kristovou tvrzí v tomto odbojném světě a Kristus požaduje, aby v ní kromě něho nebyla uznávána žádná jiná autorita. Duše, které jsou takto ovládnuty nebeskými silami, jsou odolné proti satanovým útokům. Dokud se však neodevdáme Kristovu vedení, ovládá nás nepřítel... Můžeme se zbavit mnohým zlých návyků, dokonce můžeme na určitý čas přerušit své spojení se satanem; bez živého spojení s Bohem a bez ustavičného odevzdávání se Bohu budeme přemoženi.“ (TV 324)

3. Jak si dokážeš udržet své křesťanské zásady, když se denně stýkáš s těmi, kteří Krista nepřijímají?

4. Co bys navrhol v následujících situacích:

- partner v manželství je nevěřící
- tvůj zaměstnavatel nerespektuje tvé vyznání
- blízký přítel nepovažuje náboženství za důležité pro život.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Touha věků si přečti kapitolu s názvem *Pokušení*.

Diskusní otázky

- 1. Ve kterých oblastech máme problémy se střídmostí?**
- 2. Mnohým, kteří mají problémy se střídmostí, pomohl program s následujícími kroky:**
 - přiznat si svou bezmocnost (např. před alkoholem, cigaretami, drogami ap.)
 - věřit, že MOC, která přesahuje tvé schopnosti, může obnovit tvé duševní zdraví
 - rozhodnout se pro odevzdání své vůle a svého života do Božích rukou
 - nebát se provedení vlastní důkladné morální inventury
 - přiznat Bohu, sobě i svým blízkým svoji slabost
 - připravit se na to, že může odstranit všechny charakterové vady
 - s pokorou ho prosit, aby mně zbavil mých nedostatků
 - napiš si seznam lidí, kterým jsi ublížil, a buď ochotný zjednat nápravu
 - naprav vše, co můžeš, s výjimkou těch případů, kdy bys mohl někoho poškodit
 - pokračuj ve zkoumání svého nitra, a když objevíš něco zlého, přiznej si to bez výmluv
 - na modlitbách a v rozjímání usiluj o spojení s Bohem, pros o pochopení jeho vůle a o sílu žít podle ní
 - poděl se o svoji zkušenost a uplatňuj uvedené principy ve všech oblastech svého života

Shrnutí

Na závěr tohoto úkolu diskutujte společně o tom, proč je střídmost důležitou součástí evangelia a jak se lze uchránit před zlými návyky.

ŽIVOT MÁME VE SVÝCH RUKOU

Základní verš

„Z pošetilosti se raduje, kdo nemá rozum, kdežto rozumný muž chodí přímo.“ Př 15,21

Boží zákon je závazný pro celé stvoření

Protože kniha Přísloví je knihou praxe, zabývá se tím, co je podstatné a absolutní. Říká: „Budete-li takto jednat, skončíte takto.“ Odvolává se na Boží zákon. Rady do života, jakož i principy ovládnání hmoty a energie, jsou v souladu s Božím zákonem. Samozřejmě, vždy se najde někdo, kdo se rozhodne nerespektovat ho. Takové lidi nazývá Šalomoun „blázný“, protože ve své touze po svobodě se vlastně stali svými vlastními zajatci. Porušujeme-li Boží zákon, musíme si být vědomi následků. Protože je věčný, následky neposlušnosti jsou nevyhnutelné. Naše spasení závisí na naší ochotě navázat s Bohem důvěrný vztah, což nás povede následně k poslušnosti jeho zákona.

Týden ve zkratce

1. Boží měřítko I
2. Boží měřítko II
3. Bláznovství bezzákonnosti
4. Čas žně I
5. Čas žně II

BOŽÍ MĚŘÍTKO I

Slovo *zákon* vyvolává v lidech různé představy. Některým vyvstane před zrakem rozsáhlá knihovna s tlustými svazky zákonů, zatímco jiní za sebou slyší policejní auto s majákem. Další si vzpomenou na biblické diskuse o zákoně morálním a ceremoniálním. Které z nich jsou vlastně Božími zákony? Které jsme povinni respektovat?

1. Proč je, podle knihy Přísloví, důležité žít podle Božího zákona? Př 3,1-8

Knihy Přísloví nám představuje moudrého otce, který své děti vyučuje z Božího zákona. V této knize se mluví i o matkách jako o učitelkách Božího zákona, rovněž o všech dospělých Izraelitech. Tímto způsobem vštípené pravdy Božího zákona nemohou být nikdy vymazány.

Někteří badatelé Bible došli k závěru, že Starý zákon představuje zákon jako prostředek spasení, zatímco v Novém zákoně je nahrazený milostí. Tento názor je nebiblický. Boží zákon můžeme zachovávat pouze díky důvěře v Pána (Př 3,5). Bude-li věřící člověk poznávat svého Pána na všech svých cestách, on sám napřímí jeho stezky (v. 6). Pouze ten, kdo ctí Hospodina, je schopný vyhýbat se zlému (v. 7). Bázeň před Hospodinem je život víry, o kterém se píše v Novém zákoně. Je to důsledek rozhodnutí poslouchat Boží zákon (viz Ř 3,31).

2. V Př 3,1,2 se píše o tom, že respektováním Božího zákona nám bude prodloužen život. Verš 8. pokračuje dále a říká, že „to dá tvému tělu zdraví a svěžest tvým kostem“. Jaká je tvoje zkušenost s tímto principem?

BOŽÍ MĚŘÍTKO II

1. Které znaky Božího zákona uvádí apoštol Pavel v Ř 7,12.14?

Všechny Boží zákony jsou ve vzájemném souladu; zjevují jeho lásku a poukazují na zásady, které platí v jeho království. Zákony přírody, stejně jako Desatero, jsou Božími zákony. Mezi skutečným náboženstvím a pravou vědou neexistuje rozpor, protože Bůh je autorem obou.

2. Co nám o vlivu Božího zákona prozrazuje žalmista? Ž 19,1-3.7

„Devatenáctý žalm bychom měli číst častěji. Pochopili bychom, jak úzce je propojené Boží stvoření s Božím zákonem.“ (3BC 1143)

Jako se rostlina bodláku ukrývá v jeho semeni, tak se smrt skrývá v hříchu. Výrok: „Zemře ta duše, která hřeší“ (Ez 18,4) není hrozbou, ale varováním před přirozenými následky hříchu. Bůh touží po poslušnosti vyvěrající z lásky, ne ze strachu. Chce, abychom se dokázali rozhodnout tak, aby to bylo pro naše dobro. Předkládá nám důsledky poslušnosti i neposlušnosti a ponechává nám svobodu pro naše rozhodnutí.

„Desatero – zákon nejvyšší Boží lásky – je Božím hlasem z nebe, který slibuje: ‘Řid’ se podle něho a satan nad tebou nebude mít moc.’ I když se nám to na první pohled zdá, nejsou v něm negativa. Zákon nám vlastně chce říci: ‘Takto jednej a budeš žít.’“ (1BC 1105)

3. Co udělal Bůh pro to, abychom mohli žít podle jeho přikázání? Žd 8, 10

BLÁZNOVSTVÍ BEZZÁKONNOSTI

Kniha Přísloví mluví čtyřiaosmdesátkrát o bláznech a bláznovství. Tím je poukázáno na závažnost takového postoje.

1. Jaký vztah má blázen k moudrosti a prozíravosti? Př 23,9

„Ten v bráně neotevře ústa“ (Př 24,7). Moudří mužové a soudcové seděli u městské brány, kde se uzavíraly zákonné obchody a vedly veřejné diskuse. Blázni zde však neměli co říci.

„Mlčení je silou bláznů, ale i rozumných“ (Př 17,27). Těžko můžeme rozeznat blázna od moudrého muže, když oba mlčí. Dokonce se blázen může dočkat určitého uznání, když mlčí a pouze moudře přikyvuje (v. 28). Pokud však promluví, obvykle to bývá na nesprávném místě a v nesprávný čas. Sám si o sobě myslí, jaký je chytrý, když řekne takovou modrost. Je to však to samé, jako „trn v ruce opilého“ (26,9).

„Když blázen řekne něco moudrého, prozradí ho to, že to řekne v nesprávný čas.“ (Kenneth T. Aitken, Proverbs, 98-99)

2. Co nemohou mít nerozumní? Př 26,1.7.8

Lidé, kteří sami sebe považují za moudré, nemají ve skutečnosti co říci, ať je situace jakkoliv zoufalá. Přísloví nám názorně popisují jejich chování (Př 17,12.21; 26,6.11.12; 27,3). Protože nerozumní zavrhli Boží lásku a zákon, nebudou se moci radovat ze života se spravedlivými na věčnosti. Jestliže Pán odplatí každému podle toho, jak jednal (Zj 22,12), nebudou moci nerozumní vstoupit do království jeho slávy (Zj 21, 7.8).

3. Jedním z charakteristických rysů nerozumných je snaha nahradit Boží cestu svou vlastní. Jak bys s takovými lidmi pracoval, aby se rozhodli opustit tuto nerozumnost?

ČAS ŽNĚ I

1. Jaké protiklady objevuje kniha Přísloví mezi spravedlivými a bezbožnými?

Př 10,24-25 _____

Př 10,27-30 _____

Jedině Bůh je zdrojem pravdy, spravedlnosti a věčného života. Podřídit se jeho zásadám, rozhodnout se pro spravedlivý život, řídit se jeho radami a žít s ním ve vztahu důvěry a úcty znamená spojit se s Nekonečným a žít s ním. A naopak. Rozhodnout se pro životní styl, který je v rozporu se zásadami života, pohrdat spravedlností a žít pouze pro sebe, znamená odtrhnout se od tohoto Zdroje. A to je konec – smrt.

2. Podle čeho jsou všichni lidé souzeni a podle čeho budou odměněni? A proč? Př 12,14

Jsme spaseni z milosti, ne ze zákona (Ř 3,20; Ga 2,16; Ef 2,8-10). Zkušenost spasení z milosti však vyplývá z poslušnosti Božího zákona (Ř 8,1-4). Skutky víry dokazují, že Kristova milost působí v životě a harmonizuje nás se spravedlivými principy jeho zákona. Jsme souzeni zákonem, velkým měřítkem jeho spravedlnosti, protože Kristova milost nám umožnila poslouchat ho. Naše skutky jsou hodnoceny, protože díky milosti můžeme dělat to, co Bůh přijímá, co je Bohu milé.

Poslušnost je důkazem naší lásky k Bohu (J 14,15) i ochoty upřímně ho uctívat. Poslušnost v moci Ducha svatého není zákonictvím. „Kdo zachovává jeho přikázání, zůstává v Bohu a Bůh v něm; že v nás zůstává, poznáváme podle toho, že nám dal svého Ducha“ (1 J 3,24).

ČAS ŽNĚ II

1. Kdo zničí bezbožné? Př 11,3

V knize Přísloví nacházíme dva odlišné názory na soud. Podle prvního nese zodpovědnost za zničení Bůh. Druhý tvrdí, že samotní hříšníci jsou nositeli své odplaty. Mluví snad Šalomoun a ostatní pisatelé Přísloví o dvou stranách jedné mince?

„Jestliže člověk odevzdal srdce svému Spasiteli a je-li jeho jediným životním cílem líbit se Bohu, potom se nemusí bát, že zabloudí (J 7,17; Iz 30,21). Na druhé straně stálá neposlušnost brání hříšníkovi vstoupit na cestu života, nechává ho bezbranného před těžkostmi a vede ho do věčné záhuby při slavném konci.“ (3BC 983)

„Bůh nakonec z lásky k celému vesmíru odstraní všechny, kteří odmítají jeho milost.“ (VLB 543)

Nakonec Bůh vydá bezbožné následkům jejich vlastních rozhodnutí – vlastnímu sebezničení. Sami ponесou nakonec zodpovědnost za svou zkázu. Bůh je potrestá za neposlušnost (2 Te 1,7.8) a plným právem je pak vydá smrti (Zj 20,9).

2. Jakou naléhavou prosbu má Bůh na ty, kteří se nerozhodli správně a jdou po cestě, která vede do záhuby? Ez 33,11

Hřích se stává neodpuštělným pouze tehdy, když hříšník odmítne odpuštění. S každým přehlednutím Božího zaklepaní na hříšníkovo srdce slábne ochota hříšníka otevřít ho. Nebudeme-li brát působení svatého Ducha vážně, nebude napříště tak zřetelné a srdce bude méně a méně citlivé. Bůh proto musí nakonec říci: „Šli za svými modlami, nechejme je,“ ale jeho srdce přitom křičí „jak se jich mohu zříci? To je mám nechat jen tak?“ (Oz 4,17; 11,8)

„Ezechiel ve 33. kap. ukazuje, že Boží vláda je vládou osobní zodpovědnosti. Každý je zodpovědný sám za sebe. Nikdo nemůže být poslušný za jiného. Nikomu nebude odpuštěno, pokud zanedbal svoji povinnost jen proto, že ji zanedbal i jeho bližní.“ (4BC 1164)

3. Každý den nám přináší situace, ve kterých se musíme rozhodovat. Prosíme Boha o to, aby nám pomáhal v našem rozhodování, abychom se dokázali rozhodovat co nejlépe?

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Patriarchové a proroci si přečti kapitolu *Stvoření*.

„V díle vykoupení není nátlaku. Nepoužívá se v něm vnější síly. Pod vlivem Ducha Božího se může každý rozhodnout, komu bude sloužit. Hlavním smyslem svobody je změna, která se děje tehdy, když se člověk odevzdá Kristu. Takový člověk se už dokáže rozloučit s hříchem. Pravda, sami se nedokážeme vymanit ze satanovy moci; chceme-li však být z jeho moci vysvobozeni a budeme-li ve své velké bídě volat o pomoc, která je mimo nás a nad námi, pak Boží moc Ducha svatého ovládne duševní schopnosti člověka natolik, že se ochotně podřídí pokynům Boží vůle.“ (TV 466)

Diskusní otázky

- 1. Během studia tohoto úkolu jsme se dozvěděli, že Boží zákon je plotem, zdí. Chceme-li toto přirovnání prozradit, že Boží zákon je zdí odporu proti hříchu, zdí izolace od světa, zkrátka ochrannou zdí? Jakými jinými výrazy byste lépe popsali Boží zákon a proč?**
- 2. V čem má Šalomoun pravdu, když dává moudrost a bláznovství do protikladu?**
- 3. Je důležité, aby křesťan nenásilným způsobem vyjádřil svůj nesouhlas s těmi, kteří omezují náboženskou svobodu a zanedbávají či pošlapávají právo? Jak to můžeme dát do souvislosti se zásadou *neodporovat zlému*?**

Shrnutí

Doplň následující věty:

1. To, jak se rozhodujeme, je _____
2. Je důležité zachovávat Boží zákon, nebo _____
3. Nerozumnost bezzákonnosti spočívá v _____
4. Zodpovědnost za osud člověka leží _____

Pokud se rozhodneme být nerozumnými, nebudeme odsouzeni za vlastní slabost, ale proto, že jsme odmítli pomoc, kterou nám nabízí Pán Bůh. Můžeme se však rozhodnout žít v souladu se zákony života a přijmout od Boha pomoc k rozhodnutím, která potřebujeme pro věčný život.

ŽÍT PODLE SVÝCH MOŽNOSTÍ

Základní verš

„Ctí Hospodina ze svého majetku i prvotinami z celé své úrody! Bohatě se naplní tvé sýpky, moštem budou přetékat tvé kádě.“ Př 3,9.10

Správci Pánova majetku

To, co vynakládáme na své potřeby, velmi úzce souvisí se způsobem našeho života. V obou oblastech se řídíme týmiž principy. Správcovství není pouze otázkou financí – peněz. Správcovství v sobě zahrnuje všechny oblasti našeho života – čas, schopnosti, sílu i vliv.

Jako skutečný správce si musím uvědomit, že „Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí“ (Ž 24,1). Nejsme majiteli, jsme pouze správci Božího majetku. Jako křesťané jsme se rozhodli pracovat pro svého Mistra, tzn. dělat vše tak, jako by tu byl a na všechno dohlížel. Proto bychom měli dbát na rady Majitele, uvědomit si, co považuje za priority, co přináší největší užitek a jak ho co nejlépe reprezentovat.

Týden ve zkratce

1. Ctít Hospodina
2. Láska k penězům
3. Štědrost a spokojenost
4. Práce a odměna
5. Dluhy a ručitel

CTÍT HOSPODINA

„Křesťanství a užitečná práce patří k sobě. Biblické náboženství má pronikat vším, co děláme a o čem mluvíme. V pozemském snažení i v duchovních zájmech je třeba spojit lidské a Boží podmínky tak, aby se navzájem prolínaly v každém podnikání, řemesle, zemědělství i ve vědě.“ (KP 349.350)

1. Jak můžeme na základě Př 3,9 ctít Hospodina?

„Touhou Kristových spolupracovníků je oslavení Hospodina. Každou práci je třeba konat tak, jako bychom ji dělali pro Boha a podle jeho vůle... Bůh však nepřijme ani ten nejlepší výkon, pokud mu předtím nepoložíme na oltář vlastní já.“ (KP 350)

2. Jaké má pro nás Bůh zaslíbení, když jej budeme ctít? Př 3,10; 10,3

Těm, kteří Boha ctí a důvěřují mu, se dostávají různá požehnání. Někdy nám požehná v úspěchu a blahobytu už zde na zemi, jindy – i když nevíme proč – nám to odepře. Vždy však chrání své věrné děti od zla a nabízí jim jistotu věčného života. Když se soustředíme na duchovní cíl, tj. na vydávání svědectví o Kristu, Pán se postará o naše potřeby.

3. Jak máme dbát rady „... cti Hospodina ze svého majetku...“ (Př 3,9), když je náš majetek velmi malý anebo téměř žádný?

LÁSKA K PENĚZŮM

1. Jak se mohou stát peníze „kořenem všeho zla“? Př 28,20,22

Materiální zajištění člověka ještě nemusí prozrazovat jeho životní orientaci. Chudý může peníze milovat zrovna tak, nebo ještě více, než bohatý. Nebezpečí spočívá ve špatném pořadí hodnot. To může vést člověka i k nabytí peněz nečestným způsobem.

2. Která zákonitost chrání před touhou rychlého zbohatnutí? Př 13,11

Málokdo dokáže být trpělivý. Je lepší pomalejší postup, než ztratit charakter pro rychlý, ale přitom hříšný zisk. „Hlupákům se hnusí odvrátit se od zlého“ (Př 13, 19b). „Nerozumný člověk si ani neumí představit, že by se měl chovat jinak. Myslí si, že by přišel o zábavu (10,23) a život by byl příliš jednotvárný (15,21).“ (Kenneth T. Aitken, Proverbs, 100)

3. Jak skončí ten, kdo se spoléhá pouze na své bohatství? Př 11,28

Už pro Ježíšovy současníky byl pozemský život vším a záleželo jim pouze na jeho zajištění. Proto byla Ježíšova slova (viz Mt 6,24-34) neobyčejně nová. Zvěstoval, že tato země nemůže poskytnout jak jistotu materiálního zabezpečení, tak ani útočiště pro lidskou duši. Naše srdce bude tam, kde je náš poklad. Proto nám Kristus radí, abychom své poklady ukládali v nebi, abychom nejdříve hledali Boží království a nebyli přespříliš zaměřeni na své potřeby.

4. Proč Pán dovolil, aby jedni byli bohatší než druzí?

5. Jakou zodpovědnost mají bohatí věřící vůči chudobnějším bratřím a sestrám? A jaká je naopak zodpovědnost chudých vůči bohatým?

ŠTĚDROST A SPOKOJENOST

1. Proč je tak důležité být štedrý? Př 22,9; 28,27

Ježíš nám dal radu, abychom neprotěžovali bohaté kvůli jejich postavení ve společnosti. Naší povinností je sloužit chudým (viz L 14, 12-14). „Být křesťanem znamená zbavit se sobectví a z nezištné laskavosti pomáhat druhým. Náš Vykupitel přivádí lidi do církve, aby se zde učili být nesobeckými a připravovali se tak na život v nebi. Tím se stávají jeho spolupracovníky.“ (2T 331)

2. Můžeme se s druhými podělit i o něco jiného než o majetek? Př 25,25

Budte štedří a dělte se o to, co máte, i kdyby to byla třeba jen dobrá zpráva, úsměv či pozdrav! Snažte se odhalit potřeby každého člověka, se kterým se setkáte. Nahlédněte do jeho nitra a prostě Boha o pomoc, abyste jej mohli posilnit, povzbudit a pomoci mu. William Booth, zakladatel Armády spásy, rozdával dary v tomto pořadí: polévka, mýdlo, spasení. Předkládejte potřeby chudých těm, kteří budou lépe vědět, jak jim pomoci. K nuzným se chovejte tak, abyste reprezentovali svého nebeského Otce – s opravdovým zájmem, soucitem a spravedlivě.

3. Jaké ujištění poskytuje kniha Přísloví těm, kdo žijí v nouzi? Př 15, 16

Laskavý a pozitivní přístup v jakékoliv životní situaci je zdrojem zdraví a štěstí (viz Př 15,15; 30,7-9).

4. Jak můžeš podávat svědectví o Božích požehnáních, když se zrovna nacházíš v nouzi?

5. Jak můžeš svědčit o radosti někomu, kdo se zrovna nachází v těžkostech, jaké jsi ty nikdy neprožil?

PRÁCE A ODMĚNA

1. Jaký základní princip nacházíme v Př 27,18? (srovnej s Jk 5,1-6)

„Každý pracující má dostat zaslouženou odměnu. Možná si někdo myslí, že při práci pro Pána by měli lidé využít svých schopností a pracovat bez nároku na odměnu. Takový názor však není v souladu s uvedenou zásadou. Je to sobecké zadržování mzdy a s tím Bůh nesouhlasí.“ (Ev 491)

2. Jak se člověk stává moudrým z hlediska budoucnosti? Př 14,15

Moudrý člověk myslí na budoucnost. Odkládat si úspory podle svých možností je rozumné a není to v rozporu s Boží vůlí. E. G. Whiteová osobně radí: „Každý týden by sis měl odložit na bezpečné místo pět nebo deset dolarů, které bys mohl použít pouze v případě nemoci. Budeš-li šetrný, můžeš něco uložit na úrok. Při rozumném hospodaření můžeš po zaplacení všech výdajů něco ušetřit.“ (2SM 329)

3. Před jakým způsobem získávání peněz jsme varováni? Př 28,8

Lichva je půjčování peněz s nepřiměřenými úroky. I dnes mnozí půjčují peníze s nepřiměřeným, ba protizákonným úrokem.

„Izraelité žili v jednoduchém společenském zřízení. Proto si navzájem měli pomáhat, půjčovat si jako přátelé, tj. bez nároku na zisk. V případě cizinců, se kterými obchodovali a od kterých si půjčovali, bylo rozumné půjčovat si s úrokem. Právě tato zásada odlišovala Izraelity od ostatního světa.“ (R. Jamieson, Commentary on the Whole Bible, 136)

4. Jak můžeme v dnešní době aplikovat Boží radu o půjčování s nepřiměřeným úrokem?

DLUHÝ A RUČITEL

1. Proč je dlužník otrokem věřitele? Př 22,7

E. G. Whiteová radí v osobním dopisu z r. 1877: „Rozhodni se, že nikdy nebudeš dělat dluhy. Raději si odepři tisíce věcí, než bys měl upadnout do dluhů... Vyhýbej se jim jako chorobě.“ (CS 257) Na druhé straně však táž autorka píše: „Není moudré nedělat nic a neinvestovat jen proto, že nemáme v rukách všechny potřebné prostředky na dokončení plánovaného díla... Půjčit si peníze je správné tehdy, když potřebujeme pokračovat v díle, o kterém víme, že Bůh chce, abychom je dokončili. Když přijdou těžkosti, neměli bychom v práci přestat jen proto, že si nechceme půjčit peníze. Bylo by však chybné, abychom se zadlužili kvůli tomu, co mohlo počkat. Hrozí zde však ještě jiné nebezpečí, práci si zproblematizujeme natolik, že tím ohrozíme vlastní zdraví. Musíme být rozumní. Máme dělat to, co je potřebné vykonat – i kdybychom si museli půjčit peníze a platit úrok.“ (CS 277.278)

2. Jakou radu nabízí moudrý muž tomu, kdo chce za někoho poskytnout záruku? Je i zde nějaké riziko? Př 6,1-5

Ručitelem se stává člověk, který je před zákonem zodpovědný za dluh toho, kdo si půjčuje. Zaručuje se, že dluh bude splacen, i kdyby to mělo jít z jeho kapsy. Riziko spočívá v tom, že se zaručí za člověka, kterého dobře nezná. I když máme *nést břemena jedni druhých*, Hospodin neočekává, že budeme zodpovědní za nerozumnost někoho jiného.

„V Př 6,1-5 není ani náznak toho, že bychom neměli pomoci člověku ve finanční tísní – viz Př 14,21 a 17,17. Mohou nastat okolnosti, kdy prokážeme velkou službu člověku, který potřebuje půjčit peníze nebo potřebuje člověka, který mu dluh podepíše. K těmto závkům bychom ale neměli přistupovat neuváženě.“ (4IB 817)

3. Na modlitbě přemýšlej, za co vydáváš peníze. Žiješ si nad své možnosti i za cenu toho, že podvádíš Boha ve smyslu textu u Mal 3,8-10? Co můžeš udělat pro zlepšení situace v této oblasti?

DOPORUČENÉ STUDIUM

„Vezme-li člověk peníze z Božího pokladu, aby tím posloužil sobě nebo jiným v jejich podnikání, jedná se o svatokrádež... Nedovolme nikomu, kdo se dostal do finanční tísně, vzít peníze určené k náboženským účelům a použít je ve svůj prospěch s tím, že je někdy vrátí. Daleko lepší je omezit své výdaje do výše svých příjmů a žít podle svých možností, než použít Boží peníze ke světským účelům.“ (CS 79)

Diskusní otázky

1. Jak můžeme lidem vysvětlit, že princip „*Bůh ctí ty, kdo ctí jeho*“, je součástí Božího poselství pro věřící posledních dnů?
2. Naplňuje příležitostné dávání tvůj osobní závazek v práci pro chudé? Zdůvodni svou odpověď.
3. Proč je pomoc druhým zodpovědností křesťana?
4. Co je špatné na tom, když se chceme svým přátelům či sousedům vyrovnat v oblasti materiálního zajištění?
5. Zásadou podnikatelů je heslo: *Plánuj si práci a pracuj podle plánu*. Jak je můžeme uplatnit v křesťanském životním stylu?

Shrnutí

Označte si pravdivost následujících tvrzení (+ pravdivé, – nepravdivé):

- _____ Moje peníze i majetek jsou mým vlastnictvím, proto je používám tak, jak sám považuji za správné.
- _____ Peníze mají svou cenu pouze tehdy, jsou-li užívány k dobrým účelům.
- _____ Shromažďování pozemských pokladů není přesvědčivým ukazatelem mých priorit.
- _____ Když se podělím s člověkem v nouzi, nemusí to ještě znamenat, že ochudím sám sebe.
- _____ Práce, kterou nám určil Bůh, je pro nás požehnáním.
- _____ Spoříme-li, popíráme tím své tvrzení, že se ve všech svých potřebách spoléháme na Boha.
- _____ V některých situacích je dluh nevyhnutelný a ospravedlnitelný.

VĚRNÍ JAKO STŘELKA PÓLU

Základní verš

„Přímé vede bezúhonnost, kdežto věrolomné zahubí pokřivenost.“ Př 11, 3

Čestnost je otázkou srdce

Kniha Přísloví říká, že spravedliví jsou ti, kteří uctívají Boha. Bůh je obdařil svou spravedlností proto, že s ním uzavřeli smlouvu. Člověk, který ctí Pána, má skutečné poznání, moudrost i spravedlnost. Proto bychom si při čtení veršů, jako „spravedlnost vyrovnává cestu bezúhonnému..., spravedlnost zachraňuje odvážné...“ neměli myslet, že jsme spaseni díky své spravedlnosti, protože by se jednalo o spravedlnost ze skutků. Bůh nám říká, že pouze jeho spravedlnost nás vysvobodí a srovná naše cesty. Ti, kteří přijali Boží spravedlnost vírou, projevují vlastnosti této spravedlnosti. Tito lidé jsou milosrdní, věrní a čestní. Navenek může člověk vypadat dobře i bez Krista, ale pouze Ježíš nám může dát srdce, které je pokorné, laskavé a zdvořilé.

„Svět potřebuje muže a ženy, kteří se nedají koupit ani prodat, kteří jsou čestní a nebojí se hřích nazvat jeho skutečným jménem a jejichž svědomí je věrně povinnostem jako střelka pólu a kteří budou stát na správné straně, i kdyby padala nebesa.“ (Vych 57)

Týden ve zkratce

1. Král je vzorem I
2. Král je vzorem II
3. Milosrdenství nebo pomsta?
4. Spravedlnost nebo bezprávi?
5. Být čestným nebo podvádět?

KRÁL JE VZOREM I

I Izraeli, podobně jako v okolních národech, byl král v biblických dobách současně i nejvyšším soudcem. Autorem většiny přísloví byl rovněž král, jehož moudré výroky byly znamenány pro poučení budoucích generací. Tragédií však bylo, že se Šalomoun odklonil od Božího ideálu spravedlivé a čestné vlády.

Životní styl krále si většinou osvojil i prostý lid. Král byl buď vzorem čistoty, spravedlnosti a poctivosti, anebo lid odváděl od Boha k nemravnosti, modlářství, nečestnosti a nespravedlnosti.

1. Z jakého krále může mít lid radost? Př 29,2

Pravda, nikdo z nás není králem, ale jistě dokážeme spravedlivého vládce ocenit. Bůh však každému z nás svěřil nějakou povinnost či důležitý úkol, za který jsme před Mistrem zodpovědni. V ponaučeních, která byla dána starodávným panovníkům, můžeme objevit vzácné drahokamy, které nám mohou pomoci být čestnými i v dnešní společnosti.

„Kristus zřizoval království na odlišných zásadách. Nepovolával lidi k moci, ale ke službě; silní měli nést slabosti bezvládných. Ti, kdo mají moc, postavení, vzdělání, musejí sloužit svým bližním.“ (TV 550)

2. Co chrání králův trůn? Př 20,28

Uvedený text vyjmenovává vlastnosti, které jsou typické pro Boží charakter. Bůh je maximálně spravedlivý a dokonale milosrdný. Je tak spravedlivý, že nemůže pro věčnost zachránit hříšníka, který odmítá Bohem nabídnuté smíření. Je tak milosrdný, že dokonale odpouští a ke svému obrazu obnovuje toho, kdo přijal smíření nabízené jeho Synem. „Spojením soudu a milosti se spasení stává úplným a dokonalým. Splynutí těchto dvou aspektů nás při pohledu na Vykupitele světa a jeho zákon nutí zvolat: ‘Tvoje laskavost mě učinila velkým.’“ (6BC 1072)

3. Pozemského krále si nemusíme vybírat. V duchovní oblasti si však krále vybrat musíme. Kterému ze dvou králů budeme sloužit?

KRÁL JE VZOREM II

1. Jak by měl král podle následujících veršů jednat?

Př 20,8 _____

Př 29,14 _____

Př 31,8.9 _____

Panovníci, kteří přijali Krista a rozhodli se, že mu budou sloužit, zrcadlí Boží vlastnosti. V jejich jednání s lidem je patrné splnění milosrdenství a spravedlnosti. Kristův způsob vlády spojuje dokonalou spravedlnost s nekonečnou milostí. Všichni, kdo se spřátelili s nebeským Králem, budou projevovat svými životy tytéž vlastnosti. Nebudou moci popřít, že jeho láska ovládla jejich srdce, ani to, že Bůh je nejvyšším Soudcem. Světské úřady vynášejí rozsudky nad těmi, kdo porušili zákony dané krajinou. Podobně je tomu i v církvi. Pokud člen učiní chybu, je církev povinna řešit problém podle zásad, které platí pro její členy.

2. Co se stane s královstvím, bude-li se panovník věnovat nepravdivým informacím?

Př 29,12

Jeho sluhové se bezbožnými stávají, nebo už jsou? „Král určuje způsob, jakým bude spravována jeho krajina. Je však závislý na informacích, které mu pro správu země poskytují jeho rádcové. Bude-li naslouchat nepravdám (např. král Achab – viz 1 Kr 22. kap.), potom všichni, kteří žijí okolo něho, jej budou podporovat v jeho zkaženostech a sami se též stanou bezbožnými.“ (R. L. Alden, Proverbs, 201)

3. Jak můžeme ve svém životě uplatnit rady, které byly dány králům a panovníkům?

Př 16,12.13

MILOSRDENSTVÍ NEBO POMSTA?

1. Z vlastních zkušeností vysvětlí principy spravedlnosti a milosrdenství. Př 21,21

Kniha Přísloví nám neradí být milosrdnými proto, aby se nám dobře vedlo. Pohnutky upřímně soucitného člověka jsou čisté. Milosrdenství přináší dvojí požehnání: 1. Laskavost bezprostředně učiní dárcce šťastným, protože ten, kdo je milosrdný, má šťastnější život. 2. Laskavost přináší ovoce ve slovech a činech těch, jejichž srdce se dotkla. Vráť se zpět k tomu, kdo ji rozdává a občerství jej.

Hospodin nás učí, abychom se slitovávali nade vším stvořením (Ž 145, 8.9). To znamená, že kruté jednání se zvířaty je v přímém rozporu s Boží vůlí (viz Př 12,10). Ti, kteří se snaží zachránit ohrožené druhy, jsou spolupracovníky toho, který pečuje o své stvoření. Ty, kteří zabíjejí zvířata pro svou zábavu nebo trápí domácí zvířectvo, nazývá Bible krutými lovci.

2. Jaké nebezpečí je ukryto v touze po pomstě těm, kteří nám ublížili? Př 24,17-20

„Kdo nemiluje, zůstává ve smrti“ (1 J 3,14b). Člověk, který v sobě žije touhou po pomstě, se Kristu odcizuje. V důsledku toho trpí jeho psychické, duchovní i fyzické zdraví, což v posledku vede ke ztrátě věčného života. Přebývá-li však v našem srdci Kristus, dává nám schopnost k jednání podle jeho rady: „Hladoví-li ten, kdo tě nenávidí, nasyť jej chlebem, žízní-li, napoj ho vodou, tím shrneš řěřavé uhlí na jeho hlavu a Hospodin ti odplatí“ (Př 25,21.22).

„Jedním z nejčastějších hříchů, který však má nejzlobnější následky, je pěstování ducha neusmíření. Kolik z nás v sobě přechovává nepřátelství a touhu po pomstě, ale přitom se sklánějí před Bohem s prosbou, aby jim odpustil, jako i oni odpouštějí. Určitě nepochopili skutečný význam a dosah této modlitby, protože jinak by si ji nedovolili vyslovit. Každý den, každou hodinu jsme závislí na odpouštějící Boží milosti. Jak tedy můžeme v srdci přechovávat zatrpklost a zlomyslnost vůči těm, kteří jsou stejnými hříšníky?“ (5T 170)

3. Vzpomeň si na situace z vlastního života, kdy jsi tomu, kdo ti ublížil, odpustil a prokázal milosrdenství. Jak to zapůsobilo na tebe a jak na onoho člověka?

SPRAVEDLNOST NEBO BEZPRAVÍ?

1. Vyjmenuj některé vlastnosti spravedlivých. Př 4,18; 9,9

Spravedliví jsou ti, kteří přijali Boha za svého Krále a z jeho milosti poslouchají zákon. Vzhledem k tomu, že do svého srdce přijali prostřednictvím Ducha svatého spravedlnost Ježíše Krista, uplatňují spravedlnost ve svém jednání k ostatním. Spravedliví a nespravedliví si svými povahami navzájem odporují (viz Př 29,10.27). Přes to všechno však spravedliví projevují svůj upřímný zájem o nespravedlivé tím, že se za ně modlí a v případě potřeby jim slouží. Skutečně jim na nich záleží.

2. Co nám kniha Přísloví prozrazuje o nespravedlivých? Př 28,8-10

Hospodin nikdy neospravedlní nespravedlivé ani neodsoudí spravedlivé. „Prohlásit svévolníka za spravedlivého a spravedlivého za svévolníka, to obojí je Hospodinu ohavností“ (Př 17,15).

Jakou tedy máme naději? V Božích očích jsme všichni hříšníci. Jak tedy můžeme ve světě Starého zákona vysvětlit následující výrok apoštola Pavla: „Kdo se nevykazuje skutky, ale věří v toho, který dává spravedlnost bezbožnému, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost“ (Ř 4,5)?

Odpověď zní: Když Kristus bezbožné ospravedlní, již více nejsou bezbožnými. Bezbožní jsou bez Krista neospravedlnění, neobrácení a v konečném důsledku ztraceni. Ospravedlnění byli proměněni mocí Ježíše Krista a ze svobodné vůle, tedy dobrovolně, se stali služebníky – otroky spravedlnosti (Ř 6,17.18). Protože jejich srdcím vládne Duch svatý, žijí v souladu s Božím zákonem (v. 9.10). Krátce před druhým příchodem Ježíše, v době ukončení zkoušek, budou se spravedliví posvěcovat pro věčnost a nespravedliví setrvají ve svém odporu vůči Bohu (Zj 22,11). Spravedliví budou při druhém příchodu Ježíše vzati do nebe a nespravedliví od jeho slávy zahynou (1 Te 4,16-18; 2 Te 1,7.8).

3. Představ si, že za tebou přijde člověk, který dosud žil hříšným způsobem, s prosbou, že chce prožít změnu charakteru a srdce. Jak mu, s pomocí Bible, vysvětlíš postup, jak k této změně může dojít?

BÝT ČESTNÝM, NEBO PODVÁDĚT?

1. Jak se člověk může stát podvodníkem? Př 12,5.20

Nestane-li se svrchovaným Pánem našeho srdce Kristus, naplní jej svými vlastnostmi satan. Takový člověk se pak nedokáže ubránit různým svodům. Satan jej oklame a vzápětí i on začne podvádět.

2. Lidé, kteří neznají Krista, užívají zcela běžně různé formy podvodů. Vyjmenuj některé z nich:

Př 10,10 _____

Př 17,23 _____

Př 29,24 _____

Skuteční křesťané platí poctivě své pohledávky a odmítají jakýkoliv druh úplatků. Kategoricky odmítají všechny způsoby okrádání, které jsou v dnešní době považovány za přijatelné. Patří sem i krácení prémie za dobře vykonanou práci všem, kteří se na ní podíleli. Těm, kteří slouží Ježíši, je naprosto cizí prosazování svých osobních výhod i podvádění při zkouškách.

Je třeba být zásadový. „Opravdový křesťanský charakter se vyznačuje neblomností a nepoddajností nepříznivým okolnostem. V morální oblasti musíme být čestní a v situacích, kdy nám lichoť, chtějí nás podplatit nebo zastrašit, musíme mít pevnou páteř.“ (MH 498)

3. Jak pozehná Bůh těm, kteří jsou čestní? Př 10,3.24.28-30

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize *Výchova* si přečti kapitolu *Životy významných lidí*.

„Je-li to aspoň trochu možné, snažte se budovat dobré vztahy se svými bratry a sestrami. Odevzdejte se Bohu, přestaňte projevovat tvrdost a sklon k vyhledávání chyb. Musíte se vzdát svého vlastního já a na jeho místo vpustit Spasitelova ducha. Uchopte jeho ruku, jejíž dotek vás může nadchnout a naplnit hodnotami jeho jedinečného charakteru. Svá srdce otevřete jeho lásce a dovolte, aby vás jeho moc změnila a jeho milost byla vaší silou. Potom dokážete pod jeho mocným vlivem šířit dobro. Tato morální síla vám pomůže obstát v závěrečné zkoušce charakteru. Vaše bezúhonnost bude čistá a posvěcená. Tehdy se rozhoří vaše světlo jako jitřní záře.“ (T 63)

Diskusní otázky

- 1. Lid zpravidla napodoboval chování svého krále. Jaké je v tom ponaučení pro vedoucí představitele církve v současnosti? Mohou členové církve očekávat, že vedoucí církve budou vzorem čistoty, pravdivosti, spravedlnosti a čestnosti? Závisí stupeň tvé duchovnosti na jejich duchovnosti?**
- 2. Laskavost nám prospívá nejen duchovně, ale i tělesně. Jak?**
- 3. Text v Př 4, 18 říká: „Stežka spravedlivých je jak jasné světlo, které svítí stále víc, až je tu den.“ Jak k tomu může dojít?**

Shrnutí

Během studia tohoto úkolu jsme si kladli tyto otázky: Jsem skutečným Božím přítelem? Mohu získat Boží přízeň bez toho, že bych uznával její zdroj? Jsem ochotný šířit soucit v takové míře, v jaké prosím o Boží odpuštění a milost? Jak to udělat, abych byl při plnění svých povinností věrný a čestný tak, jako střelka pólu? Na které straně bych stál, kdyby dnes Bůh vynesl konečný rozsudek?

ZLATÁ JABLKA

Základní verš

„Jako zlatá jablka se stříbrnými ozdobami je vhodně pronesené slovo.“ Př 25,11

Naslouchat je velké umění

Vypráví se, že mladý, velmi upovídaný muž, žádal Sokrata, aby ho naučil řečnickému umění. Sokrates jej přijal, ale požadoval od něho dvojnásobek obvyklé ceny. „Proč ode mne chcete dvakrát víc, než od jiných,“ ptal se mladý student. „Protože tě musím naučit dvojitmu umění,“ odpověděl Sokrates a pokračoval: „Nejdříve tě musím naučit držet jazyk za zuby a teprve potom řečnit. Pamatuj si, že to první je daleko těžší, ale vede k úspěchu. Pokud se to nenaučíš, budeš mít stále problémy.“

Čím je ovlivněna efektivita naší řeči? „Čím srdce přetéká, to ústa mluví.“ (Mt 12,34). Srdcem se zde rozumí mysl, zdroj myšlenek, citů, činů a pohnutek. Kladné, ale i záporné skutky mají svůj původ v lidské mysli, zrovna tak vhodná či nevhodná slova. Naše řeč ovlivňuje nejen společnost okolo nás, ale i nás samotné.

Při studiu tohoto úkolu mějme na mysli, že slova mohou být jednak zdrojem povzbuzení a síly, ale na druhé straně mohou být příčinou slabosti a zoufalství. Mohou budovat, ale též bourat. Dovolíme-li, aby moc Božího slova ovládla naši mysl, budou naše slova odrážet jeho lásku.

Týden ve zkratce

1. Jakou moc má jazyk
2. Slova, která škodí I
3. Slova, která škodí II
4. Slova, která inspirují
5. Boží řeč

JAKOU MOC MÁ JAZYK

1. Co všechno dokáže lidský jazyk? Př 15,4

V textu Mt 12,34-37 Ježíš ukazuje, jak je důležité umět ovládat svoji mysl, což je základem k ovládnutí jazyka. Ten totiž prozrazuje, co je v srdci. Důvodem mnohých problémů s jazykem jsou problémy s čistotou srdce, se kterými jsme se narodili a ke kterým jsme došli následkem špatných rozhodnutí.

Ježíš řekl, že i prázdná slova jsou hříchem. Na soudu budeme souzeni podle našich slov. To neznámá, že naše dobrá slova nás mohou ospravedlnit. Znamená to, že dobrá slova jsou důkazem toho, že jsme prožili proměnu srdce. Zlá slova jsou naopak důkazem toho, že tato proměna nás ještě čeká.

Jediný skutečný lék je v moci Mistra – Učitele, který může změnit naše myšlení a naučit nás používat pouze správná, užitečná a dobrá slova. Ježíš tak činí prostřednictvím křesťanské výchovy a křesťanských učitelů. „Dílo výchovy a dílo vykopení jsou v nejvyšším slova smyslu dílem jediným.“ (Vych 30)

2. Jak bys text v Př 4,23 vysvětlil vlastními slovy?

Jak bys mohl využít této rady? Všimni si kontextu tohoto verše. Boží slovo musíme mít v srdci (v. 20.21). Z toho ale plyne otázka: Jak? Odpověď zní: „Všechno mohu v Kristu, který mi dává sílu.“ (Fp 4,13) Denně se rozhodujeme pro Krista tím, že se sytíme jeho slovem a uchováváme si v myslí jeho pozitivní pravdy a zaslíbení. Jsme-li v pokušení vyslovit zlá slova, prosme Krista o jeho moc a vítězství a chvalme jej za to. Budeme-li si jeho slovo připomínat a prosit s vírou, naše řeč bude příjemná.

„Neustále musíme volat o pomoc ke trůnu milosti. Ti, kdo si říkají křesťané, by měli přistupovat před Boha s veškerou vážností a v pokoře prosit o pomoc... Nejužitečnější pro své okolí je takový křesťan, který je ve spojení s nebem. Jeho slova jsou užitečná a přinášejí občerstvení. Proměňují ty, kdo jim naslouchají. Obměkčují a utiňují duši.“ (3BC 1157)

3. Řekli jsme si, že naše slova prozrazují, co se nachází v našem nitru. Je pravda, že naše vlastní slova ovlivňují zpětně naši mysl?

SLOVA, KTERÁ ŠKODÍ I

Slova, která škodí, mohou mít různou podobu. Jedná se např. o lež, kritiku, pohrdání, pomluvy, hádky, hněv apod. Všechna tato záporná slova mají zdroj v myšlení, které není v souladu s Kristem.

1. O jakém druhu slov se píše v následujících verších? Jak nakonec skončí lhář? Setkáváme se i dnes s něčím podobným?

Př 14,5 _____

Př 18,8 _____

Př 26,18.19 _____

„Nevydáš proti bližnímu svému křivě svědectví. Toto přikázání má na mysli jakékoli lhaní či snahu anebo záměr kohokoli podvést. Mrknutím oka, posunkem nebo výrazem tváře lze lhát zrovna tak jako slovy. Každá záměrná nadsázka, každý posunek nebo výmysl, který má vyvolat mylný nebo přehnaný dojem, ba i podání pravdivých skutečností způsobem, který uvádí v omyl, je lží... Rovněž záměrné zamlčení pravdy, čímž může být druhý poškozen, je porušením devátého přikázání.“ (PP 309)

2. Co nám kniha Přísloví říká o hádkách a pomluvách? Př 11,13

3. Jak můžeme biblickou radu, která se týká destruktivní kritiky, uplatnit doma, ve sbore nebo na pracovišti?

SLOVA, KTERÁ ŠKODÍ II

1. Jak mohou ublížit lichotky? Př 26,28

Lichotky jsou slova neupřímné anebo přehnané chvály. Naopak upřímné uznání není podlézáním. Častokrát se stává, že v obavě, abychom snad někomu nelichotili, ubližujeme mu tím, že jej vůbec nepochválíme nebo jej pochválíme zřídkakdy. Nezapomeňme, že povzbuzení dokáže oživit síly unavené duše.

2. Jaké nebezpečí je ukryto v neuvážených slovech? Jaké výhody spočívají v tom, když svůj jazyk dokážeme udržet na uzdě a dáváme si pozor na to, jak se vyjadřujeme? Př 15,1.28

Dříve, než otevřete svá ústa, přesvědčte se o tom, zda pracuje váš mozek.

„Služebníci Kristovi... musí být v úzkém spojení s Bohem, aby se nedali strhnout k samolibosti a k nevhodnému projevu, k přílivu slov, jež se nepodobají rose či tichému dešti, který svažuje vadnoucí rostliny. Právě to chce satan, aby činili, neboť to jsou jeho způsoby... Služebníci Boží mají být zástupci Boha... Duch, který zůstává laskavým, i když ho dráždí, působí účinněji ve prospěch pravdy než sebezpřesvědčivější důkaz.“ (TV 353)

3. Bible nás upozorňuje, že lež, kritika, pomluvy, lichotky, opovrhování, prchlivost a hněv přinášejí žal, nepřátelství a neštěstí. Je docela pravděpodobné, že ses některé z těchto slabostí dopustil. Co podnikneš, aby se to už neopakovalo? Co bys z vlastní zkušenosti poradil tomu, kdo má podobný problém?

SLOVA, KTERÁ INSPIRUJÍ

Jedním ze způsobů, jak můžeme nějakou věc popsat, je metoda, kdy řekneme, co to není. Pisatelé knihy Přísloví nám však nechtějí pouze radit, jak správně mluvit. Říkají nám rovněž, jak správná věc vypadá a jaké jsou její účinky.

1. Jak je knihou Přísloví charakterizována řeč spravedlivého člověka? Př 10,11.13

Nejlepší příkladem účinnosti spravedlivých slov můžeme vidět v Ježíšových slovech. Svědectví sluhů chrámové stráže: „Nikdo nikdy takto nemluvil“, jsou důkazem toho, že jejich tvrdá srdce procitla. Rovněž reakce dvou učedníků, kteří s ním šli do Emaus, dokazuje sílu Ježíšova života a jeho slov: „Což nám srdce nehořelo, když s námi na cestě mluvil a otevíral nám Písma?“ (L 24,32).

Ježíšova řeč byla naplněna moudrostí, uměl povzbudit, dát naději, ale i varovat. Aby zachránil hříšníka, napomínal ho s láskou. Uvědomoval si, jakou sílu mají slova pronesená v pravý čas, uvědomoval si rovněž sílu mlčenlivosti.

2. Jak můžeme co nejefektivněji pomoci nést břemeno druhému? Př 15,23.30

Slova, která povzbuzují, jsou inspirací pro osloveného i mluvícího. Zlost, nespokojenost, sobectví a nemravnost zabíjejí. Radost, odvaha, víra, naděje i láska jsou plné úžasné životodárné síly. Dříve než promluvíme, přemýšleme o dopadu našich slov na posluchače.

3. Na základě vlastní životní zkušenosti, kdy jsi byl slovy druhého buď povzbuzený nebo zklamaný, doplň následující větu:

Ústa spravedlivého jsou jako _____.

BOŽÍ ŘEČ

„Lidská slova, mají-li nějakou hodnotu, jsou ozvěnou Božích slov...“ (CP 423)

1. Co říká kniha Přísloví o Boží řeči? Př 30,5.6

2. Jaká bude naše řeč, nebudeme-li se spoléhat na Hospodina? Př 25,11

„V pokušení zvítězí ti, kteří používají *meč Ducha, kterým je Boží slovo*. ‘Psáno jest,’ odpověděl Mistr na satanovy lákavé svody. Mysl se musí neustále sytit Slovem, jinak budou hradby bránící naši duši zbourány a satan získá převahu. Zanedbat studium a nerozjímat nad Slovem, třeba jen jeden den, má za následek vážné ztráty.“ (3BC 897)

3. Čeho se najíš, když jsi hladový? Dáš si ovoce, zeleninu, obilniny, ořechy anebo něco jiného? Čím utišíš svůj duchovní hlad? Ignoruješ ho? Myslíš si, že to za chvíli přejde?

DOPORUČENÉ STUDIUM

Jste spokojeni se svou řečí? Jste přesvědčeni, že tím, o čem mluvíte a jak mluvíte, představujete svému okolí Boha? Nakolik potřebujete vyléčit svůj způsob vyjadřování? Ve kterých oblastech byste se chtěli zdokonalit?

„Svět je plný spěchu, pýchy, sobectví, lakomství a násilí. Možná se nám zdá, že je zbytečné být připraveni v každý okamžik říct slova, která jsou laskavá, čistá, povznášející, mravní a svatá, a to i v okamžicích, kdy čelíme zmatku, hluku a konfliktům. Slova vyslovená v pravý čas a vyvěrající z posvěceného srdce a rtů, podepřená zbožným, křesťanským jednáním, jsou jako zlatá jablka na stříbrných podnosech.“ (3T 247)

Diskusní otázky

1. Tento týden jsme se učili o tom, jakou sílu má řeč. Jakými obrazy byste ilustrovali slova na základě svých zkušeností?
2. Když hodnotíme charakter nebo pohnutky jiného člověka podle jeho řeči, nedopouštíme se tím soudu?
3. Považuješ za vhodné, aby si křesťan tropil žerty z jiných lidí?
4. Vysvětli rozdíl mezi konstruktivní a destruktivní kritikou. Měl by křesťan opustit destruktivní způsob kritiky? Jak vypadá konstruktivní kritika?
5. Ve kterých případech je lepší mlčet než mluvit?

Shrnutí

Napiš krátké definice, které budou vyjadřovat hlavní myšlenky prostudovaných částí:

Moc jazyka _____

Slova, která škodí _____

Slova, která inspirují _____

Boží řeč _____

CO VŠECHNO STVOŘIL SILNÝ BŮH

Základní verš

„Poučí tě i křoviska země, mořské ryby vyprávět ti budou. Kdo z nich všech by nevěděl, že ruka Hospodinova to učinila...“ Jb 12,8.9

Bůh je zdrojem skutečného poznání

„Všeliké stvoření bylo ve své původní dokonalosti výrazem Božího myšlení. Příroda v zahradě Eden poskytovala Adamovi a Evě mnoho příležitostí k poznávání Boha, protože byla bohatým zdrojem informací o Bohu. Boží moudrost jim otevírala oči a pronikala do srdcí, protože se Stvořitelem se setkávali též skrze jeho stvoření. Jakmile však první lidé přestoupili Boží zákon, stvořená příroda ztratila lesk Boží přítomnosti. Od toho okamžiku je naše země poskvrněná hříchem. Avšak i v tomto stavu zůstalo v přírodě mnoho krás. Bůh skrze ni může i dnes dávat lidem mnoho poučení. Správně pochopené přírodní jevy nám nepřestávají vyprávět o slávě svého Stvořitele.“ (KP 18)

Týden ve zkratce

1. Poučení z přírody I
2. Poučení z přírody II
3. Poučení z přírody III
4. Poučení z přírody IV
5. Stvořitelovo dílo

POUČENÍ Z PŘÍRODY I

Jedním z praktických způsobů poznávání pravdy je srovnávání učení Písma se známými skutečnostmi života kolem nás.

1. Odkud můžeme, podle Joba, čerpat poznání o Bohu? Jb 12,7-9

Pozorování života zvířat nám pomáhá lépe pochopit Boží péči o své stvoření. Jak může medvěd prospat celou zimu bez toho, že by ztratil svalovou hmotu, a po skončení zimního spánku je schopen okamžitého pohybu? Podle kterého navigačního systému jsou mladí ptáci schopni letět tisíce kilometrů do teplých krajin, kde předtím nikdy nebyli? Jak může ještěrc narůst nový ocásek poté, co ztratila původní?

Pozorování života v přírodě obohacuje člověka i společnost. Například studium života vlků ve smečce pomáhá vědcům odhalovat lidský hněv a snižovat tak napětí ve společnosti a ve světě.

2. Která Ježíšova podobenství připomínají slova zaznamenaná u Jb 12,7-9?

Přírodní subjekt	Podobenství	Význam
a) Ryba	Mt 13,47-50	Dobří i zlí budou v církvi existovat až do Kristova návratu.
b) _____	_____	_____
c) _____	_____	_____

3. Přestože Ježíš často používal ponaučení z přírody, my je jako nástroj pravdy zanedbáváme. Proč tomu tak je?

POUČENÍ Z PŘÍRODY II

1. Co je typické pro damana? Př 30,24.26

V ekumenickém překladu se píše o damanovi. Daman je zvířátko, které se podobá zajíci. Je charakterizován velkými chodidly se čtyřmi prsty vpředu a dvěma vzadu. Prsty jsou spojeny kůží se žlázami, které vylučují lepkavou tekutinu, s jejíž pomocí jsou schopni šplhat i po těch nejstrmějších skalách. Damani žijí ve skalnatých oblastech Mrtvého moře. Mají své pozorovatele, kteří vydávají pisklavé zvuky, jakmile ucítí nebezpečí, a tím varují ostatní. Potom rychle prchnou do svých skalních úkrytů.

Právě tak jako skály chrání damany, tak i Kristus – Skála, chrání své následovníky před útoky nepřítelů. Žalmista vyjádřil svou závislost na Bohu slovy: „Hospodine, utíkám k tobě, kéž nejsem navěky zahanben; pomoz mi vyváznout pro svou spravedlnost! Skloň ke mně své ucho, pospěš, vysvobod' mě, buď mi skálou záštitnou, buď opevněným domem pro mou spásu“ (Ž 31,2.3).

2. Která další zvířata zaujala pozornost pisatele knihy Přísloví? Co jej na každém z nich především upoutalo? Př 30,25.27-31

3. Jaké naučení ze života mravenců můžeme číst v Př 6,6-11?

4. Co se můžeš naučit ze života zvířat, která žijí ve tvém okolí?

POUČENÍ Z PŘÍRODY III

Včera jsme končili poučením ze života mravenců a dnes budeme v daném tématu pokračovat. „Obydlí, která si mravenci budují, ukazují na jejich šikovnost a vytrvalost. I když unesou jen malý kousek stébla, svou pilností a vytrvalostí dokážou zázraky. Šalomoun představuje svět mravenců jako příklad těm, kteří tráví hodiny a hodiny v hříšné nečinnosti a ničí si tak tělo i duši. Mravenec se připravuje na nadcházející roční období. To je naučení, které mnozí lidé, ač obdařeni rozumem a silou, zanedbávají. Nepřipravují se na věčný život, který Bůh připravil ve své prozřetelnosti pro padlé lidské pokolení.“ (3BC 1157-1158)

1. Které zdánlivě protichůdné poučení představil Kristus svým následovníkům v Kázání na hoře? Mt 6,25.26 Co nám oba dva biblické texty říkají o Božích požadavcích v souvislosti s naplněním našich potřeb?

„Jez, pij, vesel se a Bůh se o všechno postará.“ Tato filozofie je zneužitím slov Ježíše Krista. Ježíš požaduje důvěru, nikoli nezodpovědnost a výstřednost. Nebeský Otec se stará o ptáky, ale nesype jim potravu do zobáků ani jim nestaví hnízda. Na každém kroku jsou vystaveni mnoha nebezpečím. Jak radostný je však jejich zpěv! Tito obyvatelé kopců, lesů a polí jsou součástí velké Boží rodiny a Bůh naplňuje všechny jejich potřeby (viz Ž 145,16).

V textu u Mt 6,28-34 pokračuje Ježíš v učení o důvěře na příkladech z přírody. Proč by Bůh oblékal květy do takové krásy, aniž by z toho sám měl radost a potěšení? Bůh je mistrovský umělec a milovník všeho krásného. Stvořil nás s podobnou schopností vnímat krásu a obdařil nás tvůrčími schopnostmi a nápaditostí, které odrážejí jeho vlastní individualitu. Proč bychom měli pochybovat o jeho ochotě uspokojit naše každodenní potřeby, když celou přírodu, včetně lidské bytosti, oděl do takové nádhery?

2. Najdeš si ve svém životě, který je tak zaneprázdněn, čas na prožívání rozkoše z přírody?

POUČENÍ Z PŘÍRODY IV

1. Jak je v knize Přísloví představena Boží moudrost a Boží moc? Př 3, 19

V 19. verši se píše o stvoření nebe a země. Následující verš poukazuje na udržující Boží moc. Je činorodá den za dnem, vteřinu za vteřinou. On to způsobuje, že se země otáčí okolo své osy a že se ve sluneční soustavě pohybuje po své oběžné dráze. Je svrchovaným Pánem času, dnů, ročních období a roků.

Voda se z povrchu země odpařováním dostává do atmosféry a odtud v podobě deště zpět na zem, kde zavlažuje vegetaci. Celý proces se ustavičně opakuje. Bůh stvořil a dále udržuje všechny vesmírné zákonitosti. Jeho zázraky přesahují všechno, co je člověk schopný vytvořit.

2. Jaké svědectví vydávají o Bohu nebesa? Ž 19,1-6

Nepředstavitelné vzdálenosti mezi hvězdami, jejich nádhera a přesnost pohybu ukazují na Boží charakter. Jeho moc je nekonečná. Je původcem pořádku a souladu.

Názor, že galaxie vznikly sami od sebe, vyžaduje přinejmenším tolik víry jako biblická zpráva o tom, že je stvořil Bůh.

3. Příroda nám představuje Boha. Co nám o tom říkají slova Ž 19,1-4, která jsou uvedena níže kurzívou?

Nebesa *vypravují* o Boží slávě,
obloha *hovoří* o díle jeho rukou.
Svoji řeč *předává* jeden den druhému,
noc noci *sděluje* poznatky.
Jejich tón *zvučí* celičkou zemí,
zní jejich hovor po širém světě.

4. Nevěřící mohou spatřit Boží charakter zčásti z přírody a vesmíru a zčásti i ze života křesťanů. Jak pomáháš svou řečí, svými postoji a skutky ostatním poznat Krista?

STVOŘITELOVO DÍLO

1. Jakou důležitou otázku položil David Bohu při pozorování nádhery noční oblohy? Ž 8,3-6

Jsme pouze nepatrným bodem nekonečného vesmíru. Vystihují to rovněž slova židovského rabína, kterými zdůvodňoval nošení malé čepičky zvané jarmulka o Velikonocích: „Jarmulka je jako žehnající Boží dlaň položená na člověka, která mu připomíná, že není tím nejdůležitějším ve vesmíru.“ (Ronald B. Allen, *The Majesty of Man*, 70) A přesto nesmíme zapomenout na Davidova slova o svém podivuhodném stvoření (Ž 139,14).

Stvoření člověka je tím nejúžasnějším momentem Stvořitelova díla. Tvar a funkce lidského těla jsou zázrakem nadpřirozené moudrosti a moci. Je tvořen biliony buněk, které každodenně odumírají a znovu se tvoří. Zázrak fyziologie lidského organismu nás vede ke zvolání: „Co všechno dokázal učinit silný Bůh!“

2. Jaký záměr Bůh sledoval svým stvořením? Př 8,22-31

Boží moudrost je hlavním tématem 8. kapitoly (v. 12). Autor hovoří o Boží moudrosti při stvoření světa. V Novém zákoně se dočteme, že „Kristus je Boží moc a Boží moudrost“ (1 K 1,24), že stvořil svět (J 1, 1-3; 1 K 8,6; Ef 3,9; Ko 1,16.17; Žd 1,1-3).

Přísloví 3,19 nás učí, že Hospodin položil základy země svou moudrostí a Ellen G. Whiteová jako komentář k Př 8,22 napsala: „A Syn Boží sám o sobě hlásal: ‘Hospodin měl mě při počátku cesty své, před skutky svými, přede všemi časy...(Já moudrost) před věky ustanovena jsem... tehdyž byla jsem od něho pěstována a byla jsem jeho potěšení na každý den... před ním každého času.’“ (PP 34)

Moudrost je Kristus – Stvořitel.

DOPORUČENÉ STUDIUM

„Důraz na zdraví člověka je nelogický, pokud současně nevěnujeme patřičný zájem i čistotě životního prostředí. Znečištěné ovzduší a voda jsou pro naše zdraví stejnou hrozbou jako nezdravé látky v potravinách, které můžeme svobodně odmítnout.“ (A. Josef Grieg, Adventists and the Environment, 16.18)

Diskusní otázky

- 1. Co můžeš udělat pro to, abys prožíval větší radost z přírodních krás?**
- 2. Co můžeme jako adventisté s. d. udělat pro zlepšení životního prostředí?**
- 3. Jak můžeme dát najevo, že máme v úctě Boží stvoření a že si ho vážíme?**

Shrnutí

Jednou větou vysvětli, jak nás příroda, vesmír a stavba lidského těla vede více ke Kristu a k jeho moudrosti.

JAKO OTEC, JAKO DÍTĚ

Základní verš

„Radostné srdce hojí rány, kdežto ubitý duch vysušuje kosti.“ Př 17, 22

Lidský hněv je obvykle rozumem nepochopitelný

Významný podnikatel si v jídelním voze objednal švestkové buchty. Číšník se po chvíli vrátil s omluvou, že právě došly. Muž se na číšníka rozkřičel: „Vy nevíte, že mluvíte s jedním z nejčastějších zákazníků této trati?“ Číšník na nejbližší zastávce vystoupil, aby onomu podnikateli sehnal požadované buchty. Když mu je donesl, ten se na ně s odporem podíval a řekl: „Odneste to pryč! Už na ně nemám chuť.“

Boží hněv, o kterém mluví Písmo, je však něco zcela jiného. Nikdy není iracionální (iracionální = rozumem nepochopitelný). Bůh neponižuje člověka, není veden sobectvím. Boží hněv vyplývá z jeho postoje k hříchu a je to jeden z jeho prvků lásky. Pokud by neměl hřích v nenávisti a nestaral se o hříšníka, zpochybnilo by to pravost jeho lásky.

Hněv, pomsta, hádky – to vše ničí fyzické zdraví a duchovní vitalitu. Naopak, pozitivní postoj, optimismus a spokojenost podporují lidské zdraví a jeho duchovnost. Má hněv místo v životě křesťana? Co je Biblií chápáno pod pojmem hněv? Na tyto otázky se pokusíme odpovědět v úkolech tohoto týdne.

Týden ve zkratce

1. Šťastný, zdravý, posvěcený
2. Hněv, sváry a pomsta I
3. Hněv, sváry a pomsta II
4. Boží hněv
5. Boží odpověď na hřích

ŠŤASTNÝ, ZDRAVÝ A POSVĚCENÝ

Být šťastným je jednou z největších lidských tužeb. Naneštěstí většina lidí odmítá společenství s Bohem, které je zdrojem pravého štěstí. Kniha Přísloví nás chce přivést zpět k tomuto štěstí.

1. Jaké výhody máme z toho, když dokážeme vychutnat štěstí? Př 17,22; 18,14; 12,25; 15,15

Hebrejské slovo přeložené jako *radostné* (srdce) znamená *šťastný, spokojený*. Nejedná se o nějakou nevázanou hlučnou zábavu, ale o pocit pokoje a osvobození od hříchu a viny. Je to zároveň spokojenost s životními okolnostmi, které spočívají spíše na postoji srdce než na hodnotě majetku. Ježíš to vyjádřil následovně: „Život je víc než pokrm a tělo víc než oděv“ (L 12,23).

„Pesimista žije s takovým břemenem minulosti, které nemůže změnit, a v takových obavách z budoucnosti, kterou nezná, že mu to brání moudře prožívat přítomnost, kterou jako jedinou může ovlivnit...“

Radostné a spokojené srdce dokáže nalézt potěšení v maličkostech, které vděčně přijímá. Zapomíná na problémy minulosti a s radostí a důvěrou se dívá do budoucnosti, protože je v rukou milujícího nebeského Otce.“ (3BC 1000)

Výzkumy prokázaly, že u sklíčeného člověka dochází k poklesu bílých krvinek, které hrají důležitou roli v imunitním systému. Žal tedy oslabuje schopnost organismu bojovat s chorobami.

2. Kdo najde pravé štěstí? Mt 5,3-12

3. Může být člověk naplněn pokojem a štěstím, když např. ztratil zaměstnání, nebo se mu na pracovišti (ve škole) smějí kvůli tomu, že je věřící, či se někdo z jeho blízkých stal účastníkem vážné dopravní nehody?

HNĚV, SVÁRY A POMSTA

1. Co je důvodem hádek podle následujících veršů?

Př 13,10 _____

Př 17,19 _____

Př 22,10 _____

Př 26,20 _____

Př 30,33 _____

Boží nenávisť není totožná s lidskou nenávisť. Není v ní duch sobecké pomstychtivosti, protože hřích je Boží přirozenosti naprosto cizí. To je důvod, proč Bible učí, že Bůh nenávidí lež a sváry (Př 6, 16.19). V nebi neexistuje nesoulad a Hospodin povolává člověka do vzájemného společenství s ním a s bližními.

„Líbí-li se Hospodinu cesty člověka, vede ku pokoju s ním i jeho nepřítele“ (Př 16,7). Ježíš rovněž učil, jaká nebezpečí v sobě skrývá hněv (Mt 5,21-24), a proto nám nařídil, abychom nepřátele milovali (v. 44).

2. Jak popsal Šalomoun člověka, který se nechá snadno unést hněvem? Př 14,17.29; 19,19

Přestaneme-li se ovládat, ztratíme kontrolu nad vlastním myšlením. Reagujeme rychleji, než jednáme. I když možná později litujeme toho, co jsme řekli, podle knihy Přísloví jsme se stali blázny. Popudlivost a hněv se pak snadno stanou návykem. TEV (Today's English Version) překládá text Př 19,19 takto: „Je-li někdo popudlivý k hněvu, nech ho nést následky. Pokud jej vysvobodíš, bude to muset udělat znovu.“

Výbušnost je návratem k nezralému způsobu reagování. Jediným řešením je dovolit Bohu, aby ovládal naši mysl i srdce, protože „Bůh nám bude vším, pokud mu to dovolíme.“ (OHC 131)

3. Zvyky jsou důležitou součástí našeho života. Proč se bez nich neobejdeme?

HNĚV, SVÁRY A POMSTA II

1. Když se dva lidé neustále zraňují, jak je možno prolomit kruh akce a reakce? PŘ 20,22; 24,29

Pokud se obě strany řídí principem „za urážku ještě větší urážku“, vzájemná nevráživost nikdy neustane. Takový způsob jednání ničí lidský život. Věci by se mohly změnit, to by ale člověk musel být ochotný odpustit. Nezáleží ani tak na tom, kdo spor začal, ale kdo jej ukončí. Lidé, kteří dokážou ovládat svůj hněv, si zaslouží pochvalu. Podle PŘ 16,32 jsou lepší než „bohatý“ či „dobyvatel města“.

Schopnost překonat zatrpklost a odpustit tomu, kdo nám ublížil, pochází od Pána: „Čekej na Hospodina a on tě zachrání“ (PŘ 20,22). Pros, věř a uchop vítězství, které zaslíbil Kristus. (1 J 5,2-5)

„Je pravda, že i Kristovi následovníci mohou být spravedlivě rozhořčeni. Spravedlivý hněv se zmocňuje jejich srdce, když vidí, že lidé zneuctívají Boha a jeho službu, a když tupí nevinné. Takový hněv, který vzniká z dotčené mravnosti, není hříchem. Ti však, kteří se rozhořčují nebo pohoršují při každé sebemenší příležitosti, otevírají svá srdce satanovi. Musíme z duše vypustit všechnu hořkost a nepřátelství, chceme-li být v souladu s nebem.“ (TV 310)

2. Na jakém principu máme budovat vzájemné vztahy? Ř 14,13

Jsou na tvé životní cestě překážky, které ti brání udržovat dobré vztahy s lidmi? I když se příčiny nedají objektivně posoudit, Bůh ví, jak se s nimi vypořádat. „Jsme-li oběťmi okolností, nikdy nedosáhneme dokonalosti křesťanského charakteru. Musíš okolnosti ovládat a nesmíš jim dovolit, aby ony ovládly tebe. Kristův kříž ti dodá potřebnou sílu.“ (3T 47)

3. Co se ti nejvíce osvědčilo při řešení nějakého sporu či nedorozumění? Co bys doporučil lidem v obdobné situaci?

BOŽÍ HNĚV

„Jak se jako křesťan nemám rozhněvat? Proč se potom hněvá Bůh?“ Na tuto otázku existuje vícero odpovědí. Typická, ale povrchní a tedy i nepřesná zní: „Bůh je Vládce a Pán všeho, má tedy právo dělat si to, co se mu zlíbí. Takto se nesmíš ptát!“ Druhým extrémem je odpověď: „Co tím myslíš? Bůh – a hněvat se? Vždyť to je v protikladu s jeho povahou. Bůh by přece nikdy nikoho nezranil!“

Obě odpovědi jsou problematické. První představuje nebeského Otce jako moudrého a mocného, ale současně vážného a autoritativního diktátora, který nemá čas zaobírat se našimi otázkami. Opačným pólem je představa Boha jako shovívavého táty, který brání tomu, aby byli vydáni činitelé nepravosti a dovolí, aby se věci vyvíjely svou cestou.

Ani jeden z těchto obrazů není zcela pravdivý.

1. Čeho se mohou lidé dočkat, když nepůjdou po cestě spravedlnosti? Př 11,5.23

Písmo učí, že jen spravedlivý bude žít s Kristem (Mt 25,46; Žd 12,14). Hříšník, který odmítne přijmout Kristovu moc odpouštějící hříchy a proměňující život a nepřijme dar jeho spravedlnosti, nemá žádnou naději na věčnost (Zj 20,9.15).

2. Co Mojžíš viděl a slyšel, když mu Bůh zjevil svou slávu? Ex 34,5-7

3. O jakých dvou prvcích Boží lásky můžeme číst v Ex 34,7?

4. Nejsi rád tomu, že Bůh *nespěchá s hněvem*, když si vzpomeneš na to, kolikrát jsi ho zklamal?

BOŽÍ ODPOVĚĚ NA HŘÍCH

1. Včera jsme přemýšleli nad obrazem Boha v Ex 34,5-7. Je tento popis v souladu s jeho soudy popsány v následujících textech? Gn 6,5-7.11-13; 18,32; 19,24.25; Ex 11,4-7

„Zdrojem veškerého milosrdenství je Bůh... Neptá se, zda jsme hodni jeho lásky, ale zahrnuje nás bohatstvím svého slitování, abychom my byli dobrými. Nemstí se, nechce trestat, ale zachraňovat. Projevy přísnosti v jeho opatřeních slouží k záchraně hříšníků... Je pravdou, že Bůh nenechá viníka bez trestu (Ex 34,7), ale chce ho zbavit viny.“ (MB 22)

Ježíš ukázal nejen svým učením, ale i svým životem, jaký je Bůh (J 14, 9). Bůh z Kázání na hoře i Bůh potopy je tatáž osoba (2 Pt 3,5.6; Žd 13,8). Nejdokonaleji se Bůh zjevil v Ježíši Kristu. Tragická přítomnost hříchu ve světě si však velmi často vyžadovala jeho zásah. Jednalo se o extrémní případy, jako byla potopa nebo Sodoma. Morální úpadek civilizace se stal hrozbou lidstva. Protože Bůh je dokonalý v charakteru, moudrosti, lásce i spravedlnosti, nemůže dělat nic jiného, než s absolutní spravedlností řešit problém hříchu, jehož nositelem je hříšník (Žd 10,30). Golgota dokonale zjevila a potvrdila jeho spravedlnost (J 3,16-21).

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Touha věků si přečti kapitolu *Kázání na hoře*.

Diskusní otázky

1. Jak můžeme lidem pomoci v přijetí posvěcení, které je základem skutečného štěstí?
2. Jakou roli má spokojenost v duchovním životě člověka?
3. Jaký je vztah mezi hudbou a náladou a mezi hudbou a jednáním člověka?
4. Proč bychom měli Pánu Bohu dovolit, aby z nás sejmul veškerou tíhu zatrpklosti a hněvu?

Shrnutí

Štěstí a spokojenost jsou poklady nedozírné ceny. Kristův pokoj převyšuje všechno, co nám může nabídnout tento svět. Nic ho nemůže narušit, protože není závislý na vnějších okolnostech. Přestože nám mnozí lidé znepríjemňují život a přestože okolo nás je plno hněvu a svárů, náš pokoj nám nemůže nic narušit, protože v našem nitru přebývá Kristus.

PŘÍTEL DO KAŽDÉHO POČASÍ

Základní verš

„Kdo chodívá s moudrými, stane se moudrým, kdežto tomu, kdo se přátelí s hlupáky, se povede zle.“ Př 13,20

Existuje více druhů přátel

Když redaktor jistého časopisu vyhlásil soutěž o nejlepší definici přítele, dostal tisíce odpovědí. Například: „Přítel je člověk, se kterým se můžeme rozdělit o radost i bolest.“ „Přítel vždy rozumí našemu mlčení.“ Komise nakonec vybrala jako vítěznou tuto definici: „Přítel je člověk, který vstoupí tehdy, kdy celý ostatní svět utíká.“

Skutečný přítel je poklad nesmírné ceny. Falešný přítel nebo člověk s posunutým žebříčkem hodnot představuje velké nebezpečí. Při výběru přátel nám Bůh nabízí určitá pravidla.

Potřebujeme rozvíjet naše sociální vědomí, abychom dokázali být přáteli tam, kde nás budou potřebovat a kde budeme moci sloužit potřebám druhých. Je to naše přednost, zodpovědnost i duchovní dar. V úkolu pro tento týden se dozvíme, že teologie přátelství v sobě zahrnuje: 1. společenství s těmi, kteří uznávají tytéž hodnoty a sdílejí totéž přesvědčení, 2. pohostinnost, která přivádí další ke Kristu, 3. laskavost k cizincům.

Týden ve zkratce

1. Skutečný přítel
2. Přítel nebo blázen?
3. Rány nebo polibky?
4. Spásná hodnota pohostinnosti
5. Laskavost k cizincům, hostům a chudým

SKUTEČNÝ PŘÍTEL

1. Proč Bůh stvořil Adamovi společníci? Gn 2,18

Hluboko v srdcích lidí se skrývá touha po společenství. Adam ji vnímal v zahradě Eden ještě před stvořením Evy. Ani všechny krásy ráje nemohly naplnit jeho potřebu blízkého člověka, se kterým by se mohl podělit o lásku. Pouze na jednom místě se v Písmu v souvislosti se stvořitelským týdnem uvádí, že něco nebylo dobré. „Není dobré, aby člověk byl sám“ (Gn 2,18). Když jsou muž a žena v manželství současně nejlepšími přáteli – tehdy je manželství smysluplné. Není většího požehnání, než když manžel může mít s manželkou stejné zájmy, dělit se o radost, problémy i žal. Mít partnera, který je zároveň blízkým přítelem, duchovně obohacuje naše životy.

Svobodní mohou podobnou zkušenost prožít s opravdovým přítelem. Každý potřebuje někoho, s kým může probrat nejdůležitější záležitosti, podělit se o smutek i radost. Apoštol Pavel měl takový vztah se svými spolupracovníky (Fp 4,3). Protože nás Bůh stvořil jako společenské bytosti, naplnění života najdeme jen ve vztazích k druhým.

2. Které srovnání vyzvedává hodnotu přátelství? Jakou radu nám dává Šalomoun? Př 27,9.10

Voňavky a různé masti byly i tehdy velmi drahé. Byly složeny převážně z olivového oleje, sladkých příchutí, živice a aromatických přísad. Uchovávaly se v alabastrových nádobách a v Palestině byly vyhledávaným zbožím.

Někteří přátelé jsou podobní spíše laciným voňavkám – snadno se s nimi seznámíte, snadno odejdou. Jako vůně vzácného a kvalitního parfému vydrží velmi dlouho, tak i křesťanský přítel inspiruje naději a víru. Takový přítel má cenu zlata.

3. Jak bys definoval skutečného přítele?

PŘÍTEL NEBO BLÁZEN?

1. Podle jakých zásad si máme vybírat přátele? Př 13,20

Často jsme posuzováni podle toho, jaké přátele máme okolo sebe. Je pravda, že našimi přáteli jsme ovlivňováni, a dokonce přebíráme některé jejich charakterové rysy. Lidé, které máme rádi, nás formují. Láska má proměňující moc (2 K 3,18). A právě proto, že na nás mají přátelé takový vliv, máme si je moudře vybírat.

2. Proč jsme knihou Přísloví varováni před přátelskými pouty s určitým druhem lidí? Př 24,1.2

I když nemůžeme změnit naše srdce či ovládnout některé naše touhy, máme svobodnou vůli odevzdat se do Božích rukou. „Můžeme se rozhodnout sloužit Bohu... Potom nás jeho vliv povede tak, aby naše předsevzetí i činy byly v souladu s jeho vůlí. Tak se celá naše přirozenost podřídí moci Ježíše Krista.“ (MH 176)

Blízké přátelství s těmi, kteří neslouží Ježíši, je určitým rizikem. Přijímáme totiž podvědomě některé jejich návyky a názory. Příliš důvěrné přátelství s těmi, jejichž morální a etické normy nejsou v souladu s evangeliem, může mít na náš život velmi neblahý vliv.

3. Jak si může křesťan zachovat svou morální bezúhonnost a zároveň zachraňovat druhé pro Krista, když víme, že přátelství s nevěřícími skrývají určitá nebezpečí?

RÁNY NEBO POLIBKY?

1. Co nám kniha Přísloví říká o skutečném přátelství? Př 27,6

Záludné polibky připomínají Jidášovu zradu. V jakém protikladu proti němu stojí Přítel, který „byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost“ (Iz 53,5). „Železo se ostří železem a jeden ostří tvář druhého“ (Př 27,17).

Aby byla naše zkušenost s budováním vztahů všestranná, uvedme si tři druhy přátel:

1. **Přítel – vrstevník** je někdo, s kým se mohu podělit o své ideály, plány, názory.
2. **Přítel – vzor** je člověk, který zosobňuje cíle, jež jsme si vytyčili, a který nám umí moudře poradit.
3. **Přítel – jemuž jsme my vzorem.** I když nám zřejmě takový vztah nepřinese mnoho výhod, neměli bychom se mu bránit.

2. Proč je rada textu v Př 17,9 tak důležitá? Proč je přátelství ničeno kritikou a pomluvami?

„Křesťanští rodiče by neměli dovolit, aby se v jejich rodinném kruhu dával prostor pomlouvám a aby v něm padaly poznámky znevažující členy sboru.“ (5T 242)

3. Čím se mohou křesťanští přátelé navzájem obohatit? Jak můžeme tyto zásady uplatnit ve vztahu ke svým přátelům?

SPÁSNÁ HODNOTA POHOSTINNOSTI

I když by našimi nejlepšími přáteli měli být křesťané, pěstování přátelských vztahů s lidmi jiného zaměření se může stát prostředkem k tomu, abychom jim mohli představit správný vztah k Bohu.

1. Jaký vztah bychom měli mít vůči našim nepřátelům podle Písma? Př 25,21-22

2. Kterými slovy vyjádřil tutéž myšlenku Kristus? Mt 5,43-45

Přátelství může zachránit hodně lidí. Ke Kristu můžeme přivést i ty, kteří adventistickému poselství vůbec nerozumějí, protože ho zvěstujeme jazykem své společenské vrstvy. Zůstaneme-li izolováni, neochotní a neschopni přizpůsobit se jejich prostředí, naše poselství je neosloví. Ježíš se scházel s hříšníky, za což ho náboženští vůdcové té doby kritizovali (L 5,30-32). On však věděl, že jeho službu potřebují. Kristus hřích nikdy nezlehčoval ani neospravedlňoval. Nezúčastňoval se laciných zábav a nepřebíral jejich životní styl. Veřejně se však postavil proti pěstování pocitu nadřazenosti a výlučnosti farizeů. Názorně nám ukázal, jak je možné i takové lidi, které společnost zavrhla, zachránit pro jeho království.

„Příklad Krista, jenž spojoval svůj zájem se zájmy lidstva, by měli následovat všichni, kteří hlásají jeho slovo, a všichni, kteří přijali evangelium jeho milosti. Nemáme se zříkat společenského styku. Neměli bychom se stranit druhých. Abychom získali příslušníky všech společenských vrstev, musíme se s nimi stýkat všude, kde žijí. Zřídka kdy nás totiž vyhledají sami.“ (TV 152)

3. Máte ve sbore společné sobotní pohoštění i pro nečleny? Pokud ano, jaký výsledek to přineslo? Jaký sociální program by tvůj sbor mohl iniciovat?

LASKAVOST K CIZINCŮM, HOSTŮM A CHUDÝM

1. Jak by jednotliví členové tvého sboru mohli uskutečnit rady zaznamenané v Př 21,13 a 31,20?

Přemýšleli jste už ve vaší skupině např. nad tím, jak pomoci bezdomovcům? Některá sdružení už začala s realizací speciálního programu pro pomoc těmto lidem. Co konkrétního bys mohl udělat ty, abys jim pomohl?

2. Co společného nalezneme v následujících textech? Ř 12,10-13; 1 Pt 4,9.10

„Tato napomenutí jsou často zanedbávána... Ani mezi našimi bratry a sestrami nemá pohostinnost takové místo, jaké by si zasloužila. Chybí nám družnost a je v nás velmi málo ochoty rozšířit náš rodinný stůl o dvě, tři místa navíc... Neočekávaný host ocení srdečné přivítání víc než přípravu velkolepé hostiny.“ (3T 343)

„S láskou přijímejte i ty, kteří přicházejí odjinud – tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly“ (Žd 13,2).

3. Jak bys chtěl některé z výše uvedených rad aplikovat do svého života?

DOPORUČENÉ STUDIUM

O příkladech skutečného přátelství si přečti některé z následujících textů: Rt 1,6-18; 1 S 18,1-4; 2 Kr 2,1-3; Mt 27,55.56; L 1,39-45

Diskusní otázky

1. Jak mohou vzájemné přátelství udržovat a rozvíjet manželé?
2. Co je příčinou bigotnosti (fanatická zbožnost, svatouškovství) a pocitu výlučnosti?
3. Moderní nepřátelé nejsou hladoví ani žízniví. Jakým jiným způsobem jim můžeme posloužit?
4. Které další typy *cizinců* by se mohly stát středem zájmu tvého společenství?

Shrnutí

Stručně si zopakuj oblasti teologie přátelství, které jsme probírali v jednotlivých částech úkolu pro tento týden.

PÍT Z VLASTNÍ NÁDRŽE

Základní verš

„Klamavá je líbeznost, pomíjivá krása; žena, jež se bojí Hospodina, dojde chvály.“ Př 31,30

Manželství je vztah na celý život

V malém vesnickém kostele končil svatební obřad. Kazatel doprovázel novomanžele ke vchodu kostela, kde ze stropu visel provaz, který sloužil k rozeznění zvonů. Duchovní jej vložil novomanželce do rukou se slovy: „Dříve než odejdete, nevěsta má možnost rozezvučet kostelní zvon.“ Když se o to pokusila, zjistila, že je na těžký zvon příliš slabá. Potom se kazatel obrátil na ženicha a požádal ho, aby nevěště pomohl. Spojenými silami se zvon rozezněl a všem v okolí oznamoval, že začali nový život. Nakonec jim pastor řekl: „Nikdy na společné cestě životem nezapomeňte, že když budete tahat spolu, můžete rozezvučet i zvony.“

Týden ve zkratce

1. Manželství – dar nebeského Otce I
2. Manželství – dar nebeského Otce II
3. Potěšení z partnera
4. Svárlivý partner
5. Ideální partner

MANŽELSTVÍ – DAR NEBESKÉHO OTCE I

1. Jak může člověk nalézt moudrého, citlivého a chápacího partnera? Př 19,14

„Co Bůh spojil.“ Poslední část verše může být přeložena také takto: „Od Hospodina je žena, která jedná prozíravě.“ Původní hebrejské slovo znamená rovněž *jednat moudře, s pochopením a s přehledem*. Partner, který se skutečně takto chová, je darem od Pána. Nikdo nezná naše potřeby lépe než On a nikdo nemá takový přehled a schopnost při výběru správných partnerů pro manželství. Protože je Bohem lásky, dává partnerům, které v manželství spojil, všechno potřebné. Proč je tedy dobrý partner Božím darem? Protože se nejdříve odevzdal Bohu. Moudrost, pochopení a čistota jsou v biblickém smyslu dary Ježíše Krista. Duch svatý má moc k sobě přitáhnout dvě odevzdané duše.

2. Co se odehrálo před očima Adama ještě před stvořením ženy a proč? Gn 2,18-23

„Proto opustí muž svého otce i matku svou a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem“ (v. 24). Těmito slovy Bůh prohlásil, že Adam s Evou tvoří jednotný celek.

Fyzická jednota muže a ženy je vyjádřením úplného propojení jejich životů. Jsou spojeny jak fyzicky, tak i duševně, citově a duchovně. Láska, o kterou se dělí, je jedinečná. Dva se stali jedním.

Jednota cílů a záměrů je základem úspěšného manželství. Lze ho dosáhnout díky přebývání Ducha svatého v srdcích obou partnerů.

3. Jak bychom měli jednat s našimi partnery, rodiči i přáteli, když si uvědomíme, že jsou Božím darem?

MANŽELSTVÍ – DAR NEBESKÉHO OTCE II

Vztah mezi Kristem a jeho církví ukazuje na bohatství duchovní jednoty, která má existovat mezi mužem a ženou (Ef 5,21-31).

Jako je možný duchovní život jen díky jednotě s Kristem, tak i manželská jednota je úplná pouze tehdy, je-li tvořena Kristem. Pouze ten dům zůstane stát, který je postaven na spravedlnosti (Př 12,7).

1. Co udělal pád do hříchu se vztahem prvních rodičů? Gn 3,16

2. Jakou radu dává apoštol Pavel mužům – manželům? Ef 5,25-33

Pavel poukazuje na skutečnost, že manželství není zřízeno na jednostranném podřízení se. To má být vzájemné. Muž má milovat svou ženu tak, jako Kristus miluje svou církev – obětoval se za ni. Text v Ef 5,25-33 zavazuje manžela k ještě většímu odevzdání se manželce, než v předcházejících verších požadoval od ženy ve vztahu k muži.

Jedním z cílů evangelia je obnovení manželského vztahu na úroveň harmonie a rovnosti tak, jak tomu bylo v zahradě Eden. Manžel, který se chová jako domácí diktátor, nenásleduje biblický ideál. Názor, že manželka se musí poslušně podřídít všem mužovým požadavkům, může být příčinou velmi nešťastného manželství. Žena má být rovnocenným partnerem při rozhodování a muž by měl brát v potaz její pocity.

3. „Nenuťme partnera k tomu, aby dělal jen to, co si přejeme. Tím si vzájemnou lásku neudržíme.“ (MH 361) Jak můžeš uplatnit tento princip ve svých vztazích?

POTĚŠENÍ Z PARTNERA

1. Jaké varování před nemorálním jednáním nám zanechal Šalomoun? Př 2, 1.16-19; 5,1-13; 6,23-33; 7,4-27

Biblické učení o morálce se vždy považovalo za staromódní a neslučitelné s požadavky moderní společnosti. Bůh nám však ve své milosti dal morální zákon jako ochranu proti fyzickému utrpení, citové nestabilitě a duchovní prázdnotě.

Jestliže se žije sexuálním životem mimo manželství, ať už se jedná o předmanželský nebo mimomanželský vztah, oslabuje to duchovní i emocionální zdraví člověka a je to v rozporu s Boží vůlí.

Bůh odpustí každému, kdo činí upřímné pokání. Jizvy však zůstávají. Je to varování pro ty, kdo si myslí, že když jim Bůh odpustil, že se to obejde bez bolestných následků (Př 9,13-18). Šalomoun nám v souvislosti s tímto nebezpečím radí: „Pij vodu z vlastní nádrže... Bud požeňán tvůj zdroj, raduj se z ženy svého mládí“ (Př 5,15.18).

2. Jak rozšiřuje Ježíšovo učení sedmé přikázání? Mt 5,27-30

„Kristus poukazuje na skutečnost, že charakter člověka není ani tak určován vnějšími podněty, jako spíše vnitřním postojem. Vnější skutek pouze odráží, co je uvnitř... jednoduše je výrazem vnitřního rozhodnutí.“ (5BC 336-337)

3. Jaký postoj bys zaujal ve sboru vůči tomu, kdo zhrěšil v morální oblasti? Pomlouval a odsoudil bys ho? Nebo bys hledal způsob, jak mu pomoci? Vzpomeň si, jak těmto lidem pomáhal Ježíš.

SVÁRLIVÝ PARTNER

1. Co nám říkají následující verše o problému s partnery, kteří mají sklon k hádkám?

Př 27,15 _____

Př 21,9 _____

Př 21,19 _____

„Střechy, kterými protékala při dešti voda, byly na Blízkém východě běžné. Neustálé kapání působilo na obyvatele domu jako poznámky mrzuté ženy... Ve starověké Palestině mohl člověk většinu roku prožít pohodlně na střeše svého domu... Šalomoun říká, že je lepší být vystavený dešti a větru, než jazyku hašteřivé ženy.“ (3BC 102.1012.1018)

2. Jaká rada určená všem křesťanům se obzvláště hodí na uhádaného partnera?

Ef 4,29

Obnova vztahu může proběhnout několika způsoby. Mrzutý člověk se může rozhodnout, že odevzdá se srdce i jazyk Bohu a že bude říkat pouze to, co posluchačům přinese pokoj. Bůh má moc uskutečnit takové rozhodnutí. Nápomocný může být i manželský partner. Slova pochvaly a ocenění zmírní podrážděnost a zlou náladu. Už to, že je projeven zájem a snaha pomoci, je pro toho druhého úžasným povzbuzením.

3. Jak by mohla tvá laskavá slova pomoci někomu, kdo má sklon k hašteřivosti?

IDEÁLNÍ PARTNER

„Ženu statečnou kdo nalezne?“ (Př 31,10). Text neříká nic o tom, že takové ženy nejsou, ale že jich není mnoho. Ve skutečnosti bychom se měli ptát, kdo může být statečným člověkem. Pokud to dovolíme, Bůh může každého z nás udělat statečným a vybudovat v nás charakter, který ob stojí v povinnostech a zkouškách každodenního života.

1. Jakou hodnotu má odvážný člověk? Př 31,10

Perly patří mezi královské drahokamy. Jsou nezaměnitelné a velmi vzácné.

2. Jak se v životě odvážného člověka projevují následující charakterové rysy?

Snaha, úsilí (Př 31,13.17.18.27) _____

Zdatnost (v. 14.16.24) _____

Starostlivá péče (v. 20.26) _____

Krása (v. 22.25) _____

3. Jak bys přeložil do dnešního jazyka následující slova „stará se o vlnu a o len“ (v. 13)?

4. Jak by měli křesťané jednat se svým partnerem, který nejenže není věřící, ale navíc je i nelaskavý a hrubý?

DOPORUČENÉ STUDIUM

Které biblické postavy odpovídají popisu odvážné ženy z 31. kapitoly knihy Přísloví?

Diskusní otázky

1. V čem spočívá důležitost Šalomounových rad, které se týkají manželek a žen, když víme o jeho svazcích s pohanskými ženami?
2. Jak bychom měli reagovat na moderní společenské trendy, které se týkají sexuální oblasti?

Shrnutí

Úkol tohoto týdne ještě jednou promysli a shrň ho s pomocí následujících otázek:

1. Jak se mohu podílet na budování takových vztahů, které budou pro mé okolí požehnaním?
2. Nejsem svému partnerovi v manželství, příteli či spoluvěřícím spíše překážkou než pomocí?
3. Jsem hádavý typ člověka, či dokonce mrzout? Mohu změnit některé své reakce na určité podněty? Kdybych to dokázal, nepřineslo by to do vzájemného partnerského života víc štěstí a pohody?

BEZ OŘEZÁVÁNÍ VINNÉHO KMENE NEBUDOU HROZNY

Základní verš

„Můj synu, na mé naučení nezapomínej, ať tvé srdce příkazy mé dodržuje.“ Př 3,1

Bez kříže není koruna slávy

„Když začíná jaro, vinař si říká: ‘Jak jsem rád, že už je zima za námi. Teď už nebudu mít žádné starosti. Všechno nádherně pokvete, brzy bude léto.’ Vtom však přichází zahradník a nožem začíná ořezávat ratolesti. Vinař začal křičet: ‘Co to děláš, to je vražda!’ Zahradník klidně odpovídá: ‘Neboj se, nic nezabíjím. Kdybych to ale neudělal, stal by ses terčem posměchu, protože by se ti skoro nic neurodilo.’ Když po několika měsících bylo možno vidět nádherné střapce hroznů, vinař se obrátil k zahradníkovi a řekl: ‘Děkuji ti za tvoji péči o vinohrad i o mne. I když to tím nožem trochu bolelo...’“ (T. Dewitt Talmage)

Týden ve zkratce

1. Rodičovství
2. Disciplína
3. Nepohrdej radami
4. Co Bůh nenávidí
5. Záležitost srdce

RODIČOVSTVÍ

„Rodičům je svěřen veliký úkol – výchova dětí pro nesmrtelnost... Žádná jiná práce nevyžaduje větších schopností, než je výchova dětí a mládeže.“ (ChG 38.39)

1. Jaký je význam slova *zasvěť* z Př 22,6?

„Šalomoun neřekl: ‘Řekni svému dítěti o cestě, po které by mělo jít tak, aby se z ní ani ve stáří neodklonilo.’ On řekl: ‘Zasvěť už chlapce.’“ (ChG 38) Dítě se neučí jen z toho, co uslyší, ale také ze zkušeností, příkladů a ilustrací. Při výchově bychom měli používat co možná nejrozmanitější metody výuky.

Všeobecně platí, že dítě, které nesešlo z dobré cesty, mělo správnou výchovu. Jenže život dítěte není ovlivněn pouze rodičovskou výchovou. I dítě, které mělo doma velmi dobrou výchovu, si může později vybrat vlastní – zlou cestu, protože má svobodnou vůli. Biblický text určuje všeobecný princip, ale výjimky jsou možné.

2. Co nám o vztahu mezi rodičem a dítětem říkají následující texty?

Př 10,1 _____

Př 27,11 _____

Př 28,7 _____

Př 29,15 _____

Př 30,11-14 _____

Bůh lidem dává svobodnou vůli. Z tohoto pohledu jsme strůjci vlastního osudu. Příčinou špatné cesty potomků nemusí být vždy zanedbaná nebo nesprávná výchova. Sám Bůh ztratil třetinu své nebeské rodiny a neměl na tom žádnou vinu. Přes to všechno na bedrech otců a matek leží velká zodpovědnost.

3. Jaké vlivy, kromě rodičovské výchovy, ještě působí na děti? Jak fungují a proč jsou často tak účinné?

DISCIPLÍNA

1. Co říkají následující texty o potřebě disciplíny pro děti? Př 3,11.12.24

Hospodin nás vede k disciplíně, protože nás miluje. Protože my milujeme své děti, měli bychom je vést podobně.

Tělesné tresty by se nikdy neměly zvrhnout ve fyzické násilí. Když selhaly všechny výchovné metody a použití fyzického trestu se zdá nevyhnutelné, mějme na paměti, že jakékoliv fyzické násilí nebo zneužití síly je v rozporu s Kristovým duchem a s poselstvím jeho slova. Trest, který je vykonán v hněvu, je v posledku příčinou zatrpklosti a odporu.

Mluvte se svým dítětem. Je to citlivá lidská bytost, která pozitivně odpovídá na projevy lásky a zájmu. Některé děti jsou tak citlivé, že fyzický trest může poškodit jejich sebevědomí. „Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána“ (Ef 6,4).

„Nedrážděte.“ „Má-li mít poslušnost vyžadovaná od dětí morální základ, je tato rada velmi důležitá. Paralelní pasáž v listě Koloským doplňuje důvod – aby nebyly malomyslné.“ (6BC 1041)

„Společná rodinná modlitba je velkým požehnáním a má velkou moc, když se modlíme za naše děti spolu s nimi. Když mé děti provedly něco zlého, laskavě jsem s nimi o tom promluvila, pomodlili jsme se spolu – a pak už nebylo nutné je trestat. Jejich srdce byla obměkčena díky modlitbě a prosbě o přítomnost Ducha svatého.“ (ChG 525)

2. Co bys jako rodič mohl zlepšit při výchově svých dětí?

3. Jak by se uvedené principy mohly uplatnit ve vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec, učitel – student, anebo při udělování církevní kázně chybujícím členům?

NEPOHRDEJ RADAMI

Nezávislost je jedním z prvků lidské přirozenosti. Máme pocit, že sami dokážeme úspěšně zvládnout každou situaci. Ve snaze dělat věci po svém často zapomínáme na Krista.

1. Na co často zapomínáme při našem rozhodování? Př 16,25 (srovnej s Jr 10,23)

Ježíš řekl: „Beze mne nemůžete činit nic“ (J 15,5). Spolehnutím se na jeho moc však můžeme vykonat vše, co od nás očekává (Fp 4,13). Stát se disciplinovaným učedníkem Ježíše Krista v sobě zahrnuje ustavičnou závislost na něm.

Text v Př 15,25 říká, že „pošetilci se zdá, že je jeho cesta přímá, kdežto kdo poslouchá rady, je moudrý.“ Tragický příklad k uvedenému verši nacházíme v poslední kapitole knihy Soudců. Smutná zpráva podtrhuje hrozný důsledek života nezávislého na Pánu Bohu. „V těch dnech neměli v Izraeli krále. Každý dělal, co uznal za správné“ (Sd 17, 6). Všude vládli zmatek a násilí. Kde byli skuteční Boží svědkové? Následovat Boží rady byli ochotni jen někteří. Proto vládla nejednota a nesoulad. Bůh však zůstává svrchovaným vládcem přes všechny podobné situace. „Bůh vládne nad zemí i přes nesoulad a zmatky, které zde panují. Svým božským zrakem vše sleduje. Z ticha nekonečné věčnosti přikazuje, co ve své prozřetelnosti pokládá za nejlepší.“ (MH 417)

2. Jakým radám se máme vyhnout? Př 16,22; Jb 38,2

Izajáš (8,20) nám doporučuje, abychom si všechny rady ověřili Písmem, a Jan (14,26) radí, abychom v každé situaci prosili o vedení Duchem svatým. Budeme-li pozorně naslouchat, zjistíme, že Bůh má pro nás vždy připravenou cestu. Dostaneme-li se do situace, ve které se nám bude velmi těžko rozhodovat o tom, co je správné a co bychom měli udělat, o to víc se máme modlit a prosit o vedení Duchem svatým a hledat odpověď v Božím slově.

3. Jaké rady usměrňují tvůj život? Pomáhají ti jít správnou cestou?

CO BŮH NENÁVIDÍ

1. Co Bůh nenávidí podle níže uvedených textů?

Př 6,16-19 _____

Př 15,26 _____

Př 20,10.19.20.22 _____

„**Přezíravé oči**“ (Př 6,17). „Vyvyšování sebe sama brání člověku vyznat své hříchy a po-
kořit se před Hospodinem. Takový stav je překážkou pro spasení.“ (3BC 967)

V jedné ze svých písniček děti zpívají: *Ježíš mě má rád, když dělám to, co mám. Ježíš mě má rád i tehdy, když jsem zlý, ač je z toho smutný.* Je to pravda? Ano, je! Bůh miluje hříšníka, ale nenávidí hřích. Problém spasení tkví v tom, jak zachránit hříšníka, aniž by přitom byla zlehčena závažnost hříchu. Bůh však našel cestu. Ježíš zemřel, abychom my měli šanci žít. Díky jeho smrti na kříži jsme osvobozeni od zákona hříchu a smrti (Ř 8,2).

Je-li někdo svázaný s hříchem tak, že se od něj nechce odloučit, pak musí počítat s tím, že v okamžiku, kdy bude hřích zničen, zahyne i on.

2. Jaký má Bůh postoj k těm náboženským obřadům a praktikám, které nejsou motivovány láskou k němu? Př 15,8; 21,27; 28,9

Oběti a modlitby těch, kteří nemají k Bohu správný vztah, jsou jen lacinou maskou. Přijímá-li však hříšník Kristovy zásluhy, přijímá Bůh i jeho službu. „A kdo ke mně přijde, toho nevyženu ven“ (J 6,37)

3. Proč vykonáváš určité náboženské obřady? Je to tradice, nebo projev lásky k Bohu?

ZÁLEŽITOST SRDCE

1. Jaký vztah k Bohu přetrvával u Božího lidu starozákonní doby a jaký v době Ježíšově? Iz 29,13.14; Mt 15,7-9 V jaké míře se uvedený problém projevuje i dnes? Zj 3,14-20

Jsme Laodicea – jsme vlažní. Náš problém pramení z našeho duchovního stavu. Hospodin říká, že by bylo lepší, kdybychom byli raději studení. Rychleji bychom se totiž probudili, poznali svůj stav a hledali u něj pomoc. Kdyby byla naše srdce skutečně naplněna Duchem svatým, byli bychom *horcí*. Příliš často se pokoušíme měnit pravidla a směrnice namísto toho, abychom se odevzdali Bohu.

Kde začíná Boží dílo proměny? „Můj synu, na mé učení nezapomínej, ať tvé srdce příkazy mé dodržuje“ (Př 3,1). Být zapsán v seznamu členů nestačí. „Nezáleží na tom, co kdo vyznával svými ústy. O věčném životě rozhoduje povaha.“ (KP 74)

Většina Božího lidu je v okolních církvích a čeká na hlas Ducha svatého, aby mohli vyjít. Budeme-li hledat Pána z celého srdce, dá nám svého Ducha, abychom mohli oslovit upřímné lidi a abychom jim dokázali zvěstovat závěrečné poselství záchrany.

2. Které léky na náš duchovní stav nám nabízí největší Lékař? Ez 36,26.27; Ř 7,14.24.25

„Kdo může říci: 'Zachoval jsem si ryzí srdce, jsem čistý, bez hříchu?'“ (Př 20,9). Nikdo o sobě nemůže říci tato slova, protože „všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“ (Ř 3,23). Nebudme však malomyslní. Kristus může odstranit každou překážku a naplnit všechny naše potřeby. Dívejme se na něj.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize *Výchova* si přečti kapitolu *Budování charakteru*.

Diskusní otázky

1. Jaký je nejlepší způsob uplatňování disciplíny a proč?
2. V čem spočívá naše osobní zodpovědnost v hlásání evangelia?
3. Jak vychovával Ježíš své učedníky?

Shrnutí

Myšlenky tohoto týdne shrň pomocí následujících otázek:

1. Jak představuji Boha dětem, se kterými se setkávám?
2. Jsem závislý na Kristu ve všem, co dělám?
3. Učím se i ze zkušeností jiných, nebo si všechno musím vyzkoušet?

O autorovi

Virginie Davidsonová žije se svým manželem Jimem v Kennewicku (stát Washington). Její manžel je vědeckým pracovníkem. Dcery Karolina a Becky studují.

Virginie dala přednost rodině. Šest měsíců pracovala jako grafička v místní tiskárně. Pak tuto práci opustila. Doma začala rozvíjet svůj smysl pro krásu a vytvářela mozaiky z barevného skla. V každém jejím díle jakoby bylo napsáno: Soli Deo Gloria (Jedině Bohu patří sláva).

I dnes, když už její dcery vyrostly a jsou z nich studentky, dává Virginie přednost práci v domácnosti. Má tak více příležitostí psát a vydávat svědectví.

Jim a Virginie jsou třetí a čtvrtou generací adventistů. Milují svou církev a aktivně se zapojují do práce v místním sboru. Navíc jsou aktivními členy vědecké asociace, která se zabývá zkoumáním důkazů, které podporují víru ve stvoření.

O spoluautorovi

Ernest H. J. Steed si letos připomíná čtyřicetileté jubileum svého kazatelského působení v Církvi adventistů sedmého dne a padesát pět roků práce v církvi. Je vnukem Josefa Steeda, misionáře Jihopacifických ostrovů, který uvěřil adventistickému poselství skrze pastora J. O. Corlissa v Adelaidě roku 1888.

Ernest pracoval zpočátku jako průkopník v Austrálii, která je součástí Jihopacifické divize CASD.

Spolu s manželkou Rodou, dětmi Lincolnem, Leoní a Martinem přišel do USA, kde více jak dvaadvacet roků pracoval na Generální konferenci jako vedoucí oddělení zdraví a předseda mezinárodní komise, která se zabývá prevencí proti alkoholismu a drogové závislosti.

E. Steed se stal známým především díky spolupráci s OSN a WHO (světová zdravotnická organizace) v oblasti zdraví a střídmosti. Byl hlavním organizátorem šesti světových kongresů o prevenci na Andrewsově univerzitě.

POUŽITÉ ZKRATKY

Zkratky biblických knih podle **ČEP**

1BC Seventh-day Adventist Bible Commentary, sv. 1

1IB Interpreters Bible

KP Kralický překlad

Díla E. G. Whiteové

ChG	Child Guidance	CK	Cesta ke Kristu
CP	Counsels to parents	KP	Kristova podobenství
CS	Counsels on Stewardship	MB	Myšlenky z hory blahoslavenství
FChE	Fundamentals of Christian Education	PK	Proroci a králové
MH	Ministry of Healing	PP	Patriarchové a proroci
OHC	Our Hight Calling	VLB	Vítězství lásky Boží
SDG	Sons and Daughters of God	Vych	Výchova
TM	Testimonies to Ministers	TV	Touha věků
1T	Testimonies for the Church		
T	Temperance		

Sbírky ve 4. čtvrtletí 2000

Misijní dary budou sloužit pro evangelizační projekty Transevropské divize.

Dary 13. soboty jsou určeny pro potřeby Teologického semináře.

Témata přímluvných modliteb ve 4. čtvrtletí 2000

1. Globální misie
2. Boží dílo v Angole: Počet obyvatel: 10 130 000
Počet sborů: 688
Počet členů: 186 641
3. Adventistická mládež a děti v Euroafrické divizi

Zkratky biblických knih – podle ČEP

Starý zákon:

	2 Pa	Druhá Paralipomenon
Gn	První Mojžíšova (Genesis)	Ezd Ezdráš Neh Nehemjáš
Ex	Druhá Mojžíšova (Exodus)	Est Ester Jb Jób Ž Žalmy Př Přísloví
Lv	Třetí Mojžíšova (Leviticus)	Kaz Kazatel Pís Píseň písní
Nu	Čtvrtá Mojžíšova (Numeri)	Iz Izajáš Jr Jeremjáš
Dt	Pátá Mojžíšova (Deuteronomium)	Pl Pláč Ez Ezechiel Da Daniel Oz Ozeáš JI Jóel Am Ámos Abd Abdijáš Jon Jonáš Mi Micheáš
Joz	Jozue	
Sd	Soudců	
Rt	Rút	
1 S	První Samuelova	
2 S	Druhá Samuelova	
1 Kr	První Královská	
2 Kr	Druhá Královská	
1 Pa	První Paralipomenon	

Na	Nahum
Abk	Abakuk
Sf	Sofonjáš
Ag	Ageus
Za	Zacharjáš
Mal	Malachiáš

Fp	Filipským
Ko	Koloským
1 Te	První list Tesalonickým
2 Te	Druhý list Tesalonickým

Nový zákon:

Mt	Matouš
Mk	Marek
L	Lukáš
J	Jan
Sk	Skutky apoštolů
Ř	Římanům
1 K	První list Korintským
2 K	Druhý list Korintským
Ga	Galatským
Ef	Efezským

1 Tm	První list Timoteovi
2 Tm	Druhý list Timoteovi
Tt	Titovi
Fm	Filemonovi
Žd	Židům
Jk	List Jakubův
1 Pt	První list Petřův
2 Pt	Druhý list Petřův
1 J	První list Janův
2 J	Druhý list Janův
3 J	Třetí list Janův
Ju	List Judův
Zj	Zjevení Janovo

Západy slunce

červenec

den	hodina
06. 10.	18.32
13. 10.	18.17
20. 10.	18.03
27. 10.	17.49

srpen

den	hodina
03. 11.	16.37
10. 11.	16.26
17. 11.	16.17
24. 11.	16.09

září

den	hodina
01. 12.	16.04
08. 12.	16.01
15. 12.	16.01
22. 12.	16.04
29. 12.	16.08